

आरोग्य सेवेत 'एआय' तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करण्यात यावा - मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

मुंबई :- राज्यातील सार्वजनिक आरोग्य सेवा अधिक सक्षम, वेगवान आणि लोकाभिमुख करण्यासाठी कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय -ख) तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करण्यात यावा, असे निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिले.

'वर्षा' शासकीय निवासस्थानी पार पडलेल्या सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या आढावा बैठकीत ते बोलत होते. बैठकीत 'समग्र' संस्थेच्या वतीने सार्वजनिक आरोग्य सेवा बळकटीकरणबाबत सविस्तर सादरीकरण करण्यात आले. यावेळी सार्वजनिक आरोग्य मंत्री प्रकाश आंबटकर उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस यांनी सांगितले की, आधुनिक तंत्रज्ञानाचा योग्य वापर केल्यास आरोग्य सेवांची गुणवत्ता वाढेल, उपचार अधिक अचूक व वेळेत मिळतील आणि ग्रामीण तसेच दुर्गम भागातील नागरिकांपर्यंत आरोग्य सुविधा प्रभावीपणे पोहोचवा येतील. आजच्या डिजिटल युगात आरोग्य व्यवस्थेचे डिजिटायझेशन

आणि एआय आधारित उपाययोजना अत्यंत

याशिवाय आयुष्य संचालक, प्रशिक्षण

संचालक आणि नर्सिंग क्षेत्रातील नवीन पदे निर्माण करण्याची आवश्यकताही उपस्थित अधिकाऱ्यांनी मांडली.

या सर्व बाबींवर सकारात्मक प्रतिसाद देत मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस यांनी, राज्यातील आरोग्य

सेवा अधिक मजबूत

आवश्यक असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

आरोग्य संस्थांचे स्टार रेटिंग, आरोग्य सेवांचा समीक्षा अहवाल, आरोग्य हेल्यलाईन, आरोग्य कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, तसेच सेवा गुणवत्तेचे नियमित रिव्ह्यू यांसारख्या उपक्रमांचा समावेश होता. या उपक्रमांमुळे नागरिकांचा आरोग्य सेवांवरील विश्वास अधिक दृढ होईल, असे श्री.फडणवीस यांनी नमूद केले.

बैठकीदरम्यान 'आपले गाव, आरोग्य संपन्न गाव' योजना, पॉलिएटिव्ह केअर, सिकलसेल आजारवरील उपचार, वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची भरती प्रक्रिया सुलभ करणे, वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे मानधन वाढवणे, तसेच राष्ट्रीय आरोग्य अभियानातील कंत्राटी कर्मचाऱ्यांचे नियमित समावेशन जलद गतीने करणे याबाबत मागण्या मांडण्यात आल्या.

करण्यासाठी शासनाकडून आवश्यक ते सर्व सहकार्य दिले जाईल, अशी ग्वाही दिली. आरोग्य क्षेत्रातील मनुष्यबळ, पायाभूत सुविधा आणि तंत्रज्ञान यांचा समन्वय साधून दीर्घकालीन सुधारणा करण्यावर शासनाचा भर राहिल, असे त्यांनी स्पष्ट केले.

या बैठकीस सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे सचिव डॉ. निपुण विनायक, सचिव ई. रवींद्रन, वैद्यकीय शिक्षण विभागाचे सचिव धीरज कुमार, मुख्यमंत्री यांचे सचिव श्रीकर परदेशी, आरोग्य सेवा आयुक्त डॉ. कादंबरी बलकवडे, आरोग्य संचालक डॉ. नितीन अंबाडेकर, समग्र संस्थेचे प्रतिनिधी गौरव गोयल तसेच सार्वजनिक आरोग्य व वैद्यकीय शिक्षण विभागातील वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते.

स्व.गोपीनाथराव मुंडे साहेबांच्या नावाच्या चौकास नगरपंचायत सर्वसाधारण सभेत ठराव मंजूर

केज/प्रतिनिधी -केज नगरपंचायतच्या मंगळवार दिनांक १६ डिसेंबर २०२५ रोजी एक महत्त्वाचा आणि ऐतिहासिक ठराव एकमताने मंजूर करण्यात आला आहे. शहरातील शिक्षक कॉलनी परिसरातील केज- ,बीड महामार्गावरील चौकास दिवंगत लोकनेते स्व. गोपीनाथराव मुंडे साहेब यांचे नाव देण्याचा बहुप्रतिक्षित ठराव केज नगरपंचायतच्या सर्वसाधारण सभेत मार्गी लागला. या निर्णयामुळे केज तालुक्यासह शहरातील नागरिकांमध्ये आनंदाने आणि समाधानाने वातावरण पसरले आहे.

लोकभावेनेचा आदर करून राष्ट्रवादी काँग्रेस अजित दादा पवार यांच्या पक्षाचे ज्येष्ठ नेते तथा गटनेते हारुणभाई इनामदार व केज नगरपंचायतच्या नगराध्यक्षा सौ.सिताताई बनसोड आणि नगरपंचायतचे सर्व नगरसेवक यांच्यासह नगरपंचायतचे अधिकारी कर्मचारी यांनी या चौकास स्व. मुंडे साहेबांचे नाव देण्याचा ठराव सदर बैठकीत एकमताने मंजूर केला. नाव देण्याची मागणी पत्रकार आणि सामाजिक कार्यकर्ते प्रकाश एकनाथ मुंडे यांनी सर्वप्रथम केली होती.

मुंडे साहेबांच्या नुकत्याच झालेल्या जयंतीनिमित्त,

होते आणि तो सर्वानुमते मंजूर करण्यात आला.

आभार आणि कौतुकाचा वर्षाव या ऐतिहासिक ठराव मंजूरीमध्ये मोलाची भूमिका बजावणाऱ्या सर्वांचे शिक्षक कॉलनी भागातील नागरिकांनी मनःपूर्वक आभार मानले आहेत.

या निर्णयासाठी विशेषतः यांचे आभार व्यक्त करण्यात आले: नगराध्यक्षा सौ.सिताताई बनसोड , राष्ट्रवादी काँग्रेस अजित पवार पक्षाचे ज्येष्ठ नेते व या ठरावाचे सूचक हारुणभाई इनामदार, नगरसेवक बालासाहेब जाधव यांच्यासह केज नगरपंचायत मधील सर्वपक्षीय नगरसेवक आणि प्रशासकीय अधिकारी. पत्रकार प्रकाश मुंडे यांनी सर्व लोकप्रतिनिधी व प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचे आभार मानताना सांगितले, आज नगरपंचायतने लोकनेत्यांच्या नावाचा सन्मान करून जनतेच्या मागणीचा आदर केला आहे. यामुळे भावी पिढीला साहेबांचे कार्य प्रेरणा देत राहिल.

केज-बीड महामार्गावरील या चौकाला स्व. गोपीनाथराव मुंडे साहेब यांचे नाव मिळाल्याने, केज शहराच्या इतिहासात हा दिवस सुवर्ण अक्षरांनी नोंदवला गेला आहे.

दिनांक १२ डिसेंबर २०२५ रोजी पत्रकार प्रकाश मुंडे आणि त्यांच्या सहकारी युवक मित्रांनी हा चौक 'स्व. गोपीनाथराव मुंडे साहेब चौक' म्हणून स्थापित करण्याची मोहीम सुरू केली होती.

याच लोकभावेनेचा आदर करत, पत्रकार प्रकाश मुंडे यांनी नगरपंचायतकडे रीतसर ठराव दाखल केला होता, ज्याला आजच्या सभेत सकारात्मक प्रतिसाद मिळाला. राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी अजित पवार पक्षाचे ज्येष्ठ नेते हारुणभाई इनामदार हे या ठरावाचे सूचक

मनपा निवडणुकीसाठी निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्यांची बैठक संपन्न

लातूर /प्रतिनिधी

राज्य निवडणूक आयोगाच्या आदेशानुसार महानगरपालिकेच्या सार्वत्रिक निवडणुकीचा कार्यक्रम जाहीर झाला आहे.या अनुषंगाने मनपा

आयुक्त श्रीमती मानसी यांनी निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्यांच्या नियुक्त्या केल्या. मंगळवारी या अधिकाऱ्यांची आढावा बैठक संपन्न झाली.,लातूर शहर महानगरपालिका लातूर सार्वत्रिक निवडणूक २०२५ साठी विभागीय आयुक्त कार्यालय छत्रपती संभाजी नगर यांनी एकूण ६ उपजिल्हाधिकारी संवर्गातील निवडणूक निर्णय अधिकारी व ६ तहसीलदार संवर्गातील सहाय्यक निवडणूक निर्णय अधिकारी यांची निवड करण्याचे आदेश दिले होते.त्यानुसार शरद झाडके, उपविभागीय अधिकारी निलंगा, मंजुषा लटपटे, उपविभागीय अधिकारी अहमदपूर, रोहिणी नन्हे, उपविभागीय अधिकारी लातूर अविनाश कोरडे उपविभागीय अधिकारी औसा- रेणापूर सुशांत शिंदे उपविभागीय अधिकारी, उदगीर व संदीप कुलकर्णी उपजिल्हाधिकारी (पुनर्वस) यांच्या नियुक्ती करण्यात आली आहे. शहरातील प्रत्येक तीन प्रभागांसाठी एक यात्रमाणे निवडणूक निर्णय अधिकारी नेमण्यात आले आहेत.प्रत्येक निवडणूक निर्णय अधिकार्यासोबत तीन सहाय्यक अधिकाऱ्यांची नियुक्तीही करण्यात आलेली आहे.या बैठकीत निवडणुकीच्या अनुषंगाने तयारी बाबत माहिती देण्यात आली. निवडणूक निर्णय अधिकारी कार्यालय निहाय आदेश तयार करणे,राजकीय पक्ष व पत्रकारांच्या बैठकी आयोजित करणे, निवडणूक कामासाठी कर्मचारी नेमणूक करणे, कर्मचारी प्रशिक्षण, मतदान केंद्रावरील सोयी सुविधा,स्टॅण्डम व प्रभावी अंमलबाजावणी ईत्यादी विषयावर सविस्तर चर्चा करण्यात आली.

व्ही एस पॅथर्स चा कार्यकारिणी विस्तार प्रीतम दंडे यांच्या नेतृत्वाखाली शेकडो युवकांचा व्हीएस पॅथर्स मध्ये प्रवेश

विद्यार्थ्यांचा उच्चशिक्षित होण्याचा अधिकार सरकार दडपू शकत नाही - विनोद खटके

लातूर :- येथील भालचंद्र बलड बँकेच्या आंदोलन उभे केले जाईल व्ही एस पॅथर्स

सभागृहात व्ही एस पॅथर्स युवा संघटन प्रवेश सोहळा संस्थापक अध्यक्ष विनोद भाऊ खटके यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात आला होता यावेळी संघटनेचे प्रदेशाध्यक्ष माजी नगरसेवक सचिन मस्के मराठवाडा अध्यक्ष निलेश कांबळे संपर्कप्रमुख आनंद जाधव कामगार आघाडी जिल्हाध्यक्ष किरण पायाळ विद्यार्थी आघाडी विद्यार्थी आघाडी शहराध्यक्ष अक्षय कांबळे जिल्हाध्यक्ष स्वप्निल कांबळे जिल्हा कार्याध्यक्ष अकबर शेख शहराध्यक्ष असद भाई शेख जिल्हा उपाध्यक्ष आबासाहेब गायकवाड कामगार आघाडी शहर उपाध्यक्ष युनूस शेख वाहतूक आघाडी शहराध्यक्ष शाहरुख मणियार यांची प्रमुख उपस्थिती होती. यावेळी बोलताना युवकांना संबोधित करत असताना विनोद खटके म्हणाले की सरकार एका घरात पाच पीएचडी धारक चालणार नाहीत असे म्हणत आहेत नेत्यांच्या घरी पाच पाच आमदार खासदार, मंत्री चालतात आणि एका कुटुंबात उच्चशिक्षित युवक चालत नाही हे आपले दुदैव आहे पण ही दडपशाही व्हीएस पॅथर्स सहन करणार नाही या विरोधात

सदैव विद्यार्थ्यांच्या पाठीशी उभी राहिल अशी ग्वाही विनोद खटके यांनी दिली. यानंतर विद्यार्थी आघाडीच्या मराठवाडा अध्यक्षपदी प्रीतम दंडे यांची नियुक्ती करून त्यांचा सन्मान करण्यात आला त्यांच्या नेतृत्वामध्ये

सुज कांबळे:-जिल्हा उपाध्यक्ष महादेव कांबळे: जिल्हा उपाध्यक्ष महेश सोनवणे:- शहर उपाध्यक्ष रोहित दंडे:- शहर सचिव सिद्धार्थ गायकवाड:- शहर संघटक अर्जुन तेलंग ऋषी कुरे सुबोध

महाळंगीकर सलिम शेख आदिनाथ सुर्यवंशी सुशील बोडके सुरज उडाणशिव सागर आडसुळे दत्ता कांबळे धनराज मोरे यांची विद्यार्थी आघाडी कार्यकारणी मध्ये निवड करण्यात आली. या संघटन प्रवेशोहळ्यामध्ये प्रदेशाध्यक्ष तथा माजी नगरसेवक सचिन मस्के मराठवाडा अध्यक्ष निलेश कांबळे यांनी प्रवेश केलेल्या सर्व युवकांचे संघटनेमध्ये स्वागत करून त्यांना पुढील कार्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. यावेळी संघटनेचे जिल्हाभरातील पदाधिकारी उपस्थित होते.

मराठवाड्याच्या खेड्यातील शाहीर झाला महाराष्ट्राचा आकाशवाणी परभणी केंद्रावरून पोवाडा व लोकगीतांचे होणार ध्वनी प्रसारण

लातूर/ प्रतिनिधी :-

काम केले आहे.

मराठवाड्याच्या खेड्यातील शाहीर महाराष्ट्राचा शाहीर झाला असून आकाशवाणी परभणी केंद्रावरून पोवाडा व लोकगीतांचे ध्वनी प्रसारण होणार आहे. शाहीर अशोक शिंदे आणि त्यांची टीमने आकाशवाणी परभणी केंद्रावर लोकसंगीत

१९९४ मध्ये आकाशवाणी औरंगाबाद केंद्राच्या उच्च केंद्रीय समितीने विविध गीत पोवाड्याची व कलागुणांची संगीतासह परीक्षा घेवून सर्व धर्म सम भाव हे कला मंडळ पास झाले

विभागा अंतर्गत दि. ०१ डिसेंबर रोजी पोवाडे व लोकगीताची रेकॉर्डिंग झाली आहे. त्यामध्ये २ पोवाडे व ४ लोकगीताची निवड झाली आहे. त्याचे ध्वनी प्रसारण बुधवार दिनांक १७ डिसेंबर २०२५ रोजी संध्याकाळी ६.१५ वाजता व दि. २९/१२/२०२५ रोजी संध्याकाळी ६.१५ वाजता होणार आहे. शाहीर अशोक शिंदे हे १९७२ पासून कला क्षेत्रात कार्यरत आहेत. ते विविध चित्रपटातील गीते, देवीचे गाणे, भजन, सोंगी भासूड यात भाग घेतला असून हा त्यांनी तीन अंकी नाटकात धनी माझ्या कुंकवाचा, हे गाव लय न्यार, शिवार माकला रक्ताने, पुढाऱ्याचा गावगुंडी तिढा, पोर फाकडी हजार लफडी, सख्खे भाऊ पक्के वैरी, हॅलो मी चेअरमन बोलतोय भाग घेतला आहे.१९९१ मध्ये सर्व-धर्म-समभाव कला मंडळाची स्थापना करून शासनाच्या प्रौढ शिक्षण अभियानात सक्रिय सहभाग, हुंडाबळी, व्यसनमुक्ती, व्यसन निर्मुलन, वृक्षारोपण कुटूंब नियोजन,पल्स पोलीओ या विषयावर

असून २००३ पर्यंत औरंगाबाद केंद्रावर गीत, पोवाडे सादर करण्यात आले. २००३ रोजी आकाशवाणी परभणी केंद्र स्वतंत्र निर्माण झाले त्याला लातूर जिल्हा जोडण्यात आला तेंव्हापासून आजतागायत आकाशवाणी परभणी केंद्रावर गायन चालू आहे. या कालावधीत ६० विषयावर ६० पोवाडे व १८४ विविध लोकगीते त्यांनी सादर केले आहेत.

आकाशवाणी परभणी केंद्र लोकसंगीत विभागा अंतर्गत दि.१डिसेंबर २०२५ रोजी रेकॉर्डिंग झाली असून ध्वनी प्रसारण दि.१७डिसेंबर २०२५ रोजी संध्याकाळी ६.१५ वाजता व दि. २९/१२/२०२५ रोजी संध्याकाळी ६.१५ वाजता होणार आहे. शाहीर अशोक शिंदे यांना साथ-संगत नामांकित कलावंत ढोलकी वादक - शंकर पांचाळ, संगीत मास्टर चांगदेव शिंदे, तुंनुतुंने वादक - श्री. आदमाने, कोरस - सुशिलाबाई रणदिवे, टाळवादक प्रल्हाद पुरी हे देणार आहेत.

संपादकीय...

बाटीया (भाटिया) आयोग

आरक्षण, आकडेवारी आणि लोकशाहीची जबाबदारी महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील ओबीसी आरक्षणाचा प्रश्न गेल्या काही वर्षांपासून न्यायालयीन, राजकीय आणि सामाजिक चर्चेच्या केंद्रस्थानी आहे. या पार्श्वभूमीवर स्थापन करण्यात आलेला न्यायमूर्ती बाटीया (भाटिया) आयोग हा केवळ एक तांत्रिक समिती न राहता, लोकशाहीतील सामाजिक न्यायाची कसोटी ठरला आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार ओबीसी आरक्षण देण्यासाठी त्रिसूत्री अटी पूर्ण करणे आवश्यक आहे म्हणजे मागासलेपणाचे अनुभवजन्य (एम्पिरिकल) आकडे, आरक्षणाचा प्रमाणबद्ध आढावा आणि एकूण आरक्षणाची ५० टक्क्यांची मर्यादा. याच पार्श्वभूमीवर बाटीया आयोगाची स्थापना करण्यात आली. आयोगाने राज्यातील विविध स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ओबीसींची सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय स्थिती अभ्यासून अहवाल सादर केला. या आयोगामुळे एक महत्त्वाचा मुद्दा पुढे आला आरक्षण हे केवळ राजकीय घोषणा नसून, त्याला ठोस आकडेवारीचा आधार असावा लागतो. बाटीया आयोगाने दिलेला अहवाल हा ओबीसी आरक्षणासाठी आवश्यक असलेली घटनात्मक प्रक्रिया पूर्ण करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वाचे पाऊल मानले जाते. त्यामुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ओबीसी आरक्षणाचा मार्ग मोकळा झाला, ही बाब लोकशाहीसाठी सकारात्मक आहे. मात्र दुसरीकडे, आयोगाच्या अहवालावर काही शंका आणि टीकाही व्यक्त करण्यात आल्या. आकडेवारीची पद्धत, नमुन्यांचा आकार, तसेच अहवालाच्या अंमलबजावणीतील राजकीय घाई यावर प्रश्न उपस्थित झाले. आयोगाचा अहवाल हा अंतिम सत्य मानण्याऐवजी, त्याचा पारदर्शक वापर आणि वेळोवेळी पुनरावलोकन होणे आवश्यक आहे. महत्त्वाचे म्हणजे, ओबीसी आरक्षणाचा प्रश्न केवळ निवडणुकांपुरता मर्यादित न राहता, प्रतिनिधित्व आणि सशक्तीकरणशी जोडलेला आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये ओबीसींना प्रतिनिधित्व मिळणे, हे ग्रामीण आणि शहरी विकासासाठी आवश्यक आहे. मात्र हे प्रतिनिधित्व टिकाऊ हवे असेल, तर त्यामागे विश्वासार्ह प्रक्रिया असली पाहिजे. बाटीया आयोगामुळे आरक्षणाचा घटनात्मक मार्ग खुला झाला, पण सामाजिक न्यायाचा प्रवास इथेच संपत नाही. आयोग हे साधन आहे; उद्दिष्ट नाही. सरकारने या अहवालाचा वापर निवडणुकीपुरता न करता, ओबीसी समाजाच्या शिक्षण, रोजगार आणि आर्थिक उन्नतीसाठी दीर्घकालीन धोरणे आखली, तरच या आयोगाचे खरे यश मानले जाईल. लोकशाहीत आरक्षण हा संघर्षाचा विषय न राहता, समावेशकतेचे साधन ठरावेहीच बाटीया आयोगाकडून अपेक्षित असलेली खरी दिशा आहे.

उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचे विधारी फुत्कार : लोकशाहीच्या अंगणात पसरलेली असहिष्णुतेची झाडे

लोकशाही ही केवळ निवडणुकांची प्रक्रिया नसून ती संवाद, संयम, सहिष्णुता आणि लोकाभिमुखतेच्या मूल्यांवर उभी असलेली व्यवस्था आहे. मात्र, सत्तेच्या शिखरावर बसलेले काही लोक जेव्हा शब्दांचा संयम गमावतात, तेव्हा ते शब्द केवळ वक्तव्य राहत नाहीत, तर समाजमनाला विधारी फुत्कार देणारे नाग बनतात. उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचे अलीकडील काही विधान ही त्याच प्रकारची विधारी फुत्कार असल्याची भावना सर्वसामान्य जनतेत रुजताना दिसते. सत्तेतील अहंकार आणि शब्दांची धार अजित पवार हे राज्यातील अनुभवी, ताकदवान आणि प्रभावी नेते आहेत, यात शंका नाही. परंतु अनुभव जितका मोठा, तितकी जबाबदारीही मोठी असते. दुर्दैवाने, अनेक वेळा त्यांच्या भाषणांतून उमटणारी आक्रमकता, चिडचिड, उपरोध आणि धमकीचा सूर हा लोकशाही संस्कृतीला शोभणारा नाही.

मी काय करतो ते बघाच, जास्त बोलाल तर.. अशा शब्दांतून संवाद नव्हे, तर दडपशाहीचा इशारा दिला जातो. जनतेशी संवाद की जनतेवर दडपण? लोकप्रतिनिधींचे शब्द हे समाजासाठी दिशादर्शक असतात. मात्र जेव्हा उपमुख्यमंत्री सार्वजनिक मंचावरून संतप्त, अवमानकारक आणि असहिष्णू भाषेत बोलतात, तेव्हा ते केवळ विरोधकांनाच नव्हे तर सामान्य नागरिकांनाही भयभीत करतात. शेतकरी, कर्मचारी, आंदोलनकर्ते किंवा पत्रकार यांच्याबाबत वापरलेली भाषा ही लोकशाहीतील संवादाच्या परंपरेवर घाला घालणारी ठरते. विधारी फुत्कारांचे दुष्परिणाम राजकीय नेत्यांचे शब्द समाजमनावर खोल परिणाम करतात. आक्रमक वक्तव्यांमुळे समाजात द्वेष आणि तणाव वाढतो, लोकशाही मूल्यांवरचा विश्वास डळमळीत होतो, तरुण

पिढीसमोर चुकीचा आदर्श उभा राहतो, प्रशासनावर दबाव आणि भीतीचे वातावरण निर्माण होते. आज जे शब्द सत्ताधाऱ्यांकडून येतात, ते उद्या रस्त्यावर उतरून हिंसेचे रूप धारण करू शकतात, याची जाणीव ठेवणे आवश्यक आहे.

टीका म्हणजे शत्रुत्व नव्हे, लोकशाहीत टीका ही शासनाची शत्रू नसून तिची ताकद असते. परंतु टीकेला विरोध करण्याऐवजी धमकी, उपहास किंवा अवहेलना केली गेली, तर ते सत्तेच्या असुरक्षिततेचे लक्षण ठरते. अजित पवार यांच्याकडून अपेक्षा आहे की त्यांनी टीकेकडे शत्रुत्व म्हणून न पाहता आत्मपरीक्षणाची संधी म्हणून पाहावे. खरे नेतृत्व तेच, जे कठोर प्रश्नांनाही संयमाने सामोरे जाते. शब्दांनी जखमा करणं सोपं असतं, पण शब्दांनी दिलासा देणं हेच खऱ्या लोकनेत्याचं लक्षण आहे. आज राज्य आर्थिक, सामाजिक आणि नैतिक आव्हानांच्या उंबरठ्यावर उभं आहे. अशा काळात उपमुख्यमंत्र्यांकडून विधारी फुत्कार नव्हे, तर संवादाचे शीतल वारे अपेक्षित आहेत, हीच नेतृत्वाची खरी परीक्षा आहे.

शेवटचा सवाल, सत्ता ही तात्पुरती असते, पण शब्दांची जखम कायमची राहते. अजित पवार यांचे शब्द इतिहासात धमकीचे फुत्कार म्हणून नोंदले जातील की लोकशाहीचे मार्गदर्शक म्हणून हा निर्णय त्यांच्या आजच्या भाषेवर अवलंबून आहे. पण लोकशाही वाचवायची असेल, तर सत्ताधाऱ्यांनी आधी आपल्या शब्दांवर नियंत्रण ठेवणे अत्यावश्यक आहे.

प्रविण वागडे
नागपूर
प्रमणध्वनी : ९९२३६२०९१९

‘महापारिषद’ला पब्लिक रिलेशन्स सोसायटी ऑफ इंडियाची तीन राष्ट्रीय पारितोषिके प्रदान

डेहराडून : पब्लिक रिलेशन्स सोसायटी ऑफ इंडियाच्या वतीने राष्ट्रीय स्तरावरील पारितोषिकांचे वितरण उत्तराखंड विधानसभेच्या अध्यक्ष रितू खंडूरी भूषण व माजी मुख्यमंत्री तथा माजी केंद्रीय मंत्री डॉ. रमेश पोखरियाल निशंक यांच्या हस्ते झाले. यामध्ये महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारिषद कंपनीच्या (महापारिषद) जनसंपर्क विभागाला सर्वोत्कृष्ट सोशल मीडिया अँड पीआर, सर्वोत्कृष्ट फिल्म (इंग्रजी) व भारतरत्न श्री. अटलबिहारी वाजपेयी राष्ट्रीय जागृती अभियान हा विशेष पुरस्कार मिळाला. महापारिषदचे जनसंपर्क अधिकारी डॉ. मिलिंद आवताडे यांनी हा पुरस्कार स्वीकारला. या पारितोषिकांबद्दल महापारिषदचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक डॉ. संजीव कुमार यांनी जनसंपर्क विभागाचे अभिनंदन केले.

उत्तराखंडमधील डेहराडूनच्या हॉटेल एमरॉल्डमध्ये आयोजिलेल्या ४७ व्या भारतीय जनसंपर्क परिषदेच्या समारंभात या पुरस्काराचे वितरण करण्यात आले. याप्रसंगी 'पीआरएसआय'चे राष्ट्रीय अध्यक्ष डॉ. अजित पाठक, सचिव डॉ. पीएलके मूर्ती, गेल

इंडिया लिमिटेडचे अध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. संदीप गुप्ता, पद्मश्री डॉ. बी. व्ही. के. संजय यांच्यासह अन्य मान्यवर उपस्थित होते.

जनसंपर्क विभागाचे काम कौतुकास्पद : डॉ. संजीव कुमार-महापारिषदचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक डॉ. संजीव कुमार यांनी यशाचे श्रेय जनसंपर्क विभाग व त्यांच्या टीमवर्कला दिले आहे. महाराष्ट्रात सर्वाधिक तब्बल १४ राष्ट्रीय पुरस्कार व एक आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार मिळविणारा महापारिषदाचा जनसंपर्क विभाग अव्वल ठरला आहे. सृजनशील व नावीन्यपूर्ण काम व मीडियात सातत्याने होणारे नवे बदल समजून जनसंपर्क विभागाने कामांमध्ये वैविध्यता आणून सकारात्मक बदल केले.

रविवार रोजी होणाऱ्या समता सैनिक प्रशिक्षण शिबिरास मोठ्या संख्येने सहभागी व्हावे-जयपाल मस्के

केज/प्रतिनिधी-केज शहरातील महात्मा फुले नगर भागातील नालंदा विद्यालय येथे समता सैनिक एक दिवसीय महिला व पुरुष प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन करण्यात आले आहे. तरी सर्व बौद्ध उपासक-उपासिका व भारतीय बौद्ध महासभेचे सर्व आजी-माजी पदाधिकारी आणि हितचिंतक यांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित रहावे असे आवाहन भारतीय बौद्ध महासभा शहर अध्यक्ष जयपाल मस्के सर यांनी केले आहे.

याबाबतची सविस्तर माहिती अशी की, रविवार दिनांक १४ डिसेंबर २०२५ रोजी कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते परंतु काही तांत्रिक कारणास्तव सदर कार्यक्रम हा तात्पुरत्या स्वरूपात स्थगित करण्यात आला होता. सदरचा नियोजित कार्यक्रम हा रविवार रोजी दिनांक २२ डिसेंबर २०२५ रोजी महात्मा फुले नगर भागातील नालंदा विद्यालय येथे समता सैनिक एक दिवसीय महिला व पुरुष प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन करण्यात आलेले आहे. या कार्यक्रमास बौद्ध धम्म बंधू भगिनी मोठ्या संख्येने उपस्थित रहावे असे आवाहन

भारतीय बौद्ध महासभा शहर शाखेचे शहराध्यक्ष जयपाल मस्के सर यांनी केले आहे. समता सैनिक दलाची स्थापना बोधिसत्व, महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केलेली आहे. आंबेडकर चळवळीतील आंदोलनाला गतिमान करण्यासाठी व प्रबुद्ध भारताच्या निर्मिती करिता जास्तीत जास्त आंबेडकरी अनुयायांनी समता सैनिक दलाचे सदस्य होणे गरजेचे आहे. तरी सदरील शिबिरास मोठ्या संख्येने नोंदणी करून प्रशिक्षण शिबिरास उपस्थित रहावे असे आवाहन प्रसिद्धीपत्रकाद्वारे भारतीय बौद्ध महासभा शहराध्यक्ष जयपाल मस्के यांनी केले आहे.

जयपाल मस्के सर यांनी केले आहे. समता सैनिक दलाची स्थापना बोधिसत्व, महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केलेली आहे. आंबेडकर चळवळीतील आंदोलनाला गतिमान करण्यासाठी व प्रबुद्ध भारताच्या निर्मिती करिता जास्तीत जास्त आंबेडकरी अनुयायांनी समता सैनिक दलाचे सदस्य होणे गरजेचे आहे. तरी सदरील शिबिरास मोठ्या संख्येने नोंदणी करून प्रशिक्षण शिबिरास उपस्थित रहावे असे आवाहन प्रसिद्धीपत्रकाद्वारे भारतीय बौद्ध महासभा शहराध्यक्ष जयपाल मस्के यांनी केले आहे.

बालरंगभूमी परिषदेच्यावतीने लातूरला होणार दिव्यांग बालकांचा सांस्कृतिक महोत्सव

लातूर :- संपूर्ण महाराष्ट्रात बालरंगभूमी परिषदेच्यावतीने जिल्हानिहाय दिव्यांग बालकांसाठी सांस्कृतिक व कला महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले आहे. या अनुषंगाने लातूर जिल्ह्यातील दिव्यांग बालकांचा 'यहाँ के हम सिक्ंदर' हा महोत्सव स्टिम एज्युकेशन सेंटर, लातूर येथे येत्या २५ डिसेंबर २०२५ रोजी आयोजित करण्यात आला आहे. बालरंगभूमी परिषद आपल्या व्यासीनुसार मुलांच्या सांस्कृतिक, शैक्षणिक व सामाजिक उन्नतीसाठी सातत्याने प्रयत्नशील आहे. मुलांच्या सर्वांगीण विकासाच्या दृष्टीने कार्य

करत असताना, विशेष मुलांनासुद्धा व्यासपीठ उपलब्ध व्हावे. त्यांच्यातील सुप्त कलागुणांना प्रोत्साहन देवून, त्यांना सक्षम मुलांच्या प्रवाहात आणण्याकरिता 'यहाँ के हम सिक्ंदर' हा विशेष मुलांच्या कलागुण सादरीकरणाचा एक प्रयत्न आहे. या महोत्सवाच्या माध्यमातून विशेष मुलांच्या कलागुणांना, त्यांनी तयार केलेल्या कलाकृतींना प्रोत्साहन तर मिळेलच पण या विशेष मुलांसाठी असणाऱ्या संस्था, शाळा यांचाही गौरव या निमित्ताने करण्याचे उद्दिष्ट

जिल्हानिहाय आयोजन होणाऱ्या या महोत्सवात महाराष्ट्रातील विशेष मुलांकरिता असणाऱ्या शाळा, संस्था, शिक्षक यांना विनम्र आवाहन आहे की, या महोत्सवात सहभागी होऊन या महोत्सवाकरिता सहकार्य करावे. असे आवाहन बालरंगभूमी परिषद लातूर जिल्हा शाखेच्या वतीने करण्यात येत आहे. अधिक माहिती साठी बालरंगभूमी परिषद, लातूरचे अध्यक्ष रणजित आचार्य ८४४६८६५९०८, उपाध्यक्षा तथा समिती प्रमुख सुवर्णा बुराडे ८७६६७७३७२३ यांना संपर्क करावा.

नायलॉन मांजराच्या बाबतीत पोलिस प्रशासन सज्ज; जनतेनेही तत्परता दाखवावी.

नायलॉन मांजराच्या बाबतीत सर्वांचेच सहकार्य आवश्यक आहे. तेव्हाच यावर अंकुश लावता येईल. यावर्षी सुध्दा मकरसंक्रांतीच्या पार्श्वभूमीवर नागपूरसह संपूर्ण महाराष्ट्रात नायलॉन मांजराच्या खरेदी-विक्रीवर बंदी आहेच. तरीही आतापासूनच नायलॉन मांजराच्या खरेदी-विक्रीला सुरुवात झाल्याचे दिसून येते. याच अनुषंगाने नागपूरसह राज्याच्या अनेक भागात पोलिस प्रशासनाने नायलॉन मांजा खरेदी-विक्री करणाऱ्यांच्या मुख्या आवळायला सुरुवात केली व लाखो रुपयांचा मांजा जप्त करण्यात येत आहे. याकरीता पोलिस विभागाची जेवढी प्रशासना कराल तेवढी कमी आहे. कारण मकरसंक्रांतीला एक महिना वेळ आहे तरीही आतापासून नायलॉन मांजाधारी पतंगीच्या मैदानात उतरले आहेत त्याच पध्दतीने पोलिस विभागाने आपल्या कायद्याची धार मजबूत करून लाखोंचा मांजा पकडल्याचे दिसून येते. नागपूरत सर्वाधिक नायलॉन मांजाची आवक अवैध पध्दतीने उत्तर प्रदेशच्या बरेली आणि गुजरातच्या वडोदरा येथून होत असल्याचे सांगितले जाते आणि येथूनच महाराष्ट्रातील अनेक भागांत पुरवठा केला जात असावा. म्हणजेच नायलॉन मांजा धोका अजूनपर्यंत संपलेला नाही. त्यामुळे नायलॉन मांजावर बंदी असून सुद्धा विक्री होवू शकते याला नाकारता येत नाही. याचे जिवंत उदाहरण सर्वासमोर आहेच. नायलॉन मांजा मानव आणि पशु-पक्षांसाठी जीवघेना व घातक आहे त्यामुळे नायलॉन मांजाचा बहिष्कार सर्वच स्तरातून होणे अत्यंत गरजेचे आहे. संक्रांत म्हटली की पतंग आलीच पतंगी शिवाय संक्रांत अधूरी असल्याचे लहान मोठ्यांचा वाटट असते. परंतु काही नागरिक व मुलं यांनी जर चुकीचा मार्ग अवलंबविला किंवा निष्काळजीपणा केली तर मोठ्या प्रमाणात जिवीत हानी होवू शकते याला नाकारता येत नाही. नायलॉन मांजाच्या बंदीबद्दल गेल्या अनेक वर्षांपासून सामाजिक संघटना, संस्था, पोलिस प्रशासन, सोशल मीडिया, वृत्तपत्रे यांनी नेहमीच आवाज उचलत आहे आणि गेल्या १० वर्षांत अनेक दुर्घटना होऊन मोठ्या प्रमाणात जिवीत हानीसुद्धा झाल्याचे सर्वांनाच ग्यात आहे. यात काहींना आपला प्राण सुध्दा गमवावा लागला. कायद्याच्या माध्यमातून मागील सहा वर्षांपासून नायलॉन मांजावर पुर्णतः बंदी घालण्यात आली आहे. तरीही राज्यात सध्याच्या परिस्थितीत नायलॉन मांजा विक्रीला येण्याची चिन्हे दिसत आहेत. मागील वर्षी नायलॉन मांजामुळे नागपुरमध्ये ४०० हून अधिक मानवी दुर्घटना झाल्यात व पशुपक्षांच्या ७०० हून अधिक दुर्घटना झाल्याचे निदर्शनास आले. यावरून आपण समजू शकतो की संपूर्ण महाराष्ट्राचा विचार केला आणखी कीतीतरी भयावह घटना झाल्या असाव्यात. त्याचप्रमाणे मागीलवर्षी गुजरातमध्ये पतंगबाजीमध्ये ८०० हून अधिक मानवी दुर्घटना झाल्यात यात छतावरून पडून १०० हून अधिक घायल झालेत व १० पेक्षा जास्त नांजांचा मांजाणे गळा कापून मृत्यू झाला अशा भयानक घटना नायलॉन मांजामुळे राज्यासह देशातील वेगवेगळ्या ठिकाणी झालेल्या आहेत. म्हणजेच यावरून स्पष्ट होते की महाराष्ट्रातील नायलॉन मांजाच्या दुर्घटना कमी न होता वाढतच आहे. त्यामुळे पतंगीच्या नादात जीवित हाणी केव्हाही ओढावू शकते याला नाकारता येत नाही. त्यामुळे सावधगिरीचे उपाय म्हणून घरातील परिवाराने व मुख्यत्वे करून पालकांनी डोळ्यात तेल घालून मुलांवर करडी नजर ठेवण्याची गरज आहे. कोणत्याही दुर्घटनांची पुनरावृत्ती होऊ नये याकरिता नायलॉन मांजाचा बहिष्कार अत्यंत आवश्यक आहे. या भयानक घटनेमुळे नायलॉन मांजाला जिवघेना मांजाच म्हणावा लागेल. भारतात अनेक भागात नायलॉन मांजामुळे मानवी व पशुपक्षांच्या हजारो दुर्घटना दरवर्षी होत असतात. एखाद्या विजेच्या ताराला जर पतंग अडकली तर विजेचे तार एकमेकांवर आदळतात व त्याचा स्पर्क होतो अशा वेळेस पतंग उडविणाऱ्याला कदाचित आपला प्राणसुध्दा गमवावा लागतो. त्यामुळे मी सर्व पतंग शौकीनांना विनंती करेल की नायलॉन मांजाला टाटा बाय बाय करून कॉटनच्या धाग्याने

पतंग उडविण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. सर्वांना माहित आहे की दरवर्षी नायलॉन मांजामुळे मोठ्या प्रमाणात जिवीत हानी, मोठ्या प्रमाणात दुर्घटना व वेळप्रसंगी यात येनाकांना आपले प्राणसुध्दा गमवावे लागतात. त्याच प्रमाणे अनेक पशु - पक्षांनासुध्दा आपले प्राण गमवावे लागतात. पक्षांचा विचार केला तर त्यांची परीस्थिती अत्यंत गंभीर, भयावह व बिकट आहे. कारण आज वाढत्या प्रदूषणामुळे त्यांचे जगणे अत्यंत कठीण झाले आहे. पक्षांना हवेत जास्त वेळ रहावे लागते. त्यामुळे त्यांना प्रदुषणाचा व आता नायलॉन मांजाचा सामना मोठ्या प्रमाणात करावा लागतो आहे. संक्रांतीच्या शुभपर्वावर नायलॉन मांजामुळे पक्षांची जिवीत हानी होणार नाही याची काळजी व जबाबदारी आतापासूनच जनतेने घ्यावी. पोलिस विभाग याबाबत सतर्कता बाळगुन लाखो रुपयांचा नायलॉन मांजा जप्त करून योग्य कारवाई करीत आहे. परंतु जनतेनेही पोलिस विभागाला संपूर्ण सहकार्य केले पाहिजे. नायलॉन मांजा हा मांजा नसुन जहरीली तलवार आहे कारण आपला किंवा पक्षांचा गळा कळत न कळत केव्हाही कापू शकते. मागील वर्षी अनेकांचा मांजाराने गळा कापल्या गेला यात ते गंभीर जखमीसुध्दा झालेत. त्यामुळे पतंग उडविताना सावधगिरीने पतंग उडवावी व नायलॉन मांजाचा बहिष्कार करावा. पतंग उडवा परंतु जीवाशी खेळू नका यातच सर्वांचा आनंद आहे. कारण छोटीशी चूक मोठी दुर्घटना ओढावू शकते याला नाकारता येत नाही. संक्रांतीचा आनंद अवश्य घ्यावा! परंतु जिवावर बितण्यालायक कोणतेही कृत्य होणार नाही याची दक्षता सर्वांनी घ्यावी. यातच सर्वांचा आनंद आहे. कायदा व पोलीस विभाग आपले कार्य मोठ्या शिताफीने आणि ताकदीनिशी करीत आहे. परंतु आपणच तटस्थ राहालो तर नायलॉन मांजावर अवश्य मात करू शकतो याला नाकारता येत नाही. सध्याच्या अत्याधुनिक युगात नायलॉन मांजाची विक्री ऑनलाईनेसुध्दा होवू शकते. मकरसंक्रांतीच्या पार्श्वभूमीवर प्रशासन आतापासूनच प्लास्टिक पतंग आणि नायलॉन मांजा जप्तीची कारवाई युद्ध पातळीवर करीत आहे यात शंका नाही. सरकारने ऑनलाईन नायलॉन मांजावरील विक्रीवर बंदी आणायला हवी. अशा कठीण परिस्थितीत नायलॉन मांजाला रोखण्यासाठी प्रशासनापेक्षा समाजाने पुढाकार घेणे गरजेचे आहे. तेव्हाच नायलॉन मांजा हद्दपार होवू शकतो. याकरिता प्रशासन व आमजनता यांच्यात समन्वय असणे गरजेचे आहे. यावर सरकारने जातीने लक्ष दिले पाहिजे व जनतेनेसुध्दा यावर लक्ष ठेवण्याची अत्यंत गरज आहे. पालकांनी आतापासूनच आपल्या मुलांना नायलॉन मांजा पासुन दुर ठेवण्याचा काटेकोरपणे प्रयत्न करावा व नायलॉन मांजाराचे दुष्परिणाम समजून सांगावे. सरकार व पोलीस विभाग यावर लक्ष ठेवुन आहेच. परंतु नागरिकांचेसुध्दा कर्तव्य आहे की जी वस्तु घातक आणि जिवघेनी आहे आणि ती आपण रोखू शकतो ती रोखलीच पाहिजे. यामुळे अपघातावर आळा बसेल व पशुपक्षांचे प्राण वाचतीलपतंगीचा आनंद भरपूर घ्या. परंतु नायलॉन मांजाला हद्दपारकरा. नायलॉन मांजा बद्दल नागरिक सतर्क राहाले तर नायलॉन मांजाराची विक्री होणारच नाही व प्रशासनाला कारवाईची गरजसुध्दा भासणार नाही. त्यामुळे नागरिकांनी सर्वप्रथम सतर्क रहाने गरजेचे आहे. नायलॉन मांजामुळे होणारे अपघात सांगुन येत नाही ते केव्हाही कधीही होवू शकतात. त्यामुळे नायलॉन मांजाला रोखण्याचे काम सर्वप्रथम नागरिकांचे आहे, मग प्रशासनाचे राहिल. सावधगिरीचे उपाय म्हणुन मी सांगू इच्छितो की मुलांनी कटलेल्या पतंगीच्या मागे धावू नये, वाहन चालकांनी कटलेल्या पतंगीच्या धाग्यापासुन सावधानी बाळगावी, घरून निघताना गळ्याला दुपट्टा बांधावा. सर्व अपघात टाळा मानव व संपूर्ण प्राणीमात्रांचे प्राण वाचवा. जय हिंद!

रमेश कृष्णराव लांजेवार.
(स्वतंत्र पत्रकार)
मो. नं. ९९२१६९०७७९, नागपूर

विवेकवादी-निसर्ग प्रेमी, हेन्री डेव्हिड थोरो

हेन्री डेव्हिड थोरो हे न्यू इंग्लंड ट्रान्सेंटंटलिझम म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या अमेरिकन साहित्यिक आणि तात्विक चळवळीत एक महत्त्वपूर्ण योगदानकर्ता म्हणून ओळखले जातात. त्यांचे निबंध, पुस्तके आणि कविता त्यांच्या बौद्धिक जीवनात दोन मध्यवर्ती विषयांना गुंफत होत्या: निसर्ग आणि जीवनाचे आचरण. या दोन विषयांचे सतत महत्त्व स्पष्ट होते की थोरोने त्यांच्या हयातीत प्रकाशित केलेले शेवटचे दोन निबंध द लास्ट डेज ऑफ जॉन ब्राउन आणि द ऑर्डर ऑफ द फॉरेस्ट ट्रीज (दोन्ही १८६० मध्ये) होते. त्यांच्या नैतिक आणि राजकीय कृतींमध्ये, थोरोने स्वतःला ग्रीक तत्त्वज्ञानाच्या उत्तर-सांक्रिटिक शाळांशी - विशेषतः सिनिक आणि स्टोइक - सरेखित केले ज्यांनी सामान्य मानवी अनुभव समजून घेण्यासाठी तत्त्वज्ञानाचा वापर केला. त्यांच्या निसर्गवादी लेखनाने निसर्ग आणि वन्यजीवांच्या ट्रान्सेंटंटलिस्ट व्याख्यांसह साधे निरीक्षण आणि वर्गीकरण एकत्रित केले. त्यांच्या अनेक कामांमध्ये, थोरोने निसर्गाच्या या व्याख्या लोक कसे जगतात किंवा कसे जगावे यावर लागू केल्या.

थोरोच्या तात्विक लेखनाचे महत्त्व त्यांच्या हयातीत फारसे कौतुकास्पद नव्हते, परंतु त्यांच्या दोन सर्वात प्रसिद्ध रचना, वॉल्डेन ; किंवा, लाईफ इन द वुड्स (१८५४) आणि सिव्हिल डिसॉबिडियन्स (१८४९), हळूहळू लोकप्रिय झाल्या आणि २० व्या शतकाच्या उत्तरार्धात अमेरिकन विचारसरणीत ते क्लासिक ग्रंथ बनले. राजकीय तत्त्वज्ञान, नैतिक सिद्धांत आणि अलिकडे पर्यावरणवादाशी संबंधित मुद्द्यांवर चर्चा करण्यासाठी या ग्रंथांचा मोठ्या प्रमाणावर वापर केला गेला आहे आणि जे तत्वज्ञानाला अमूर्त नवावटी व्यायामाऐवजी सामान्य मानतात त्यांच्यासाठी ते केंद्रीय महत्त्वाचे आहेत.: तो तर्कशक्तीला अमूर्त निगमनात्मक व्यायामाऐवजी सामान्य अनुभवाशी संलग्नता म्हणून पाहतो. या संदर्भात, थोरोचे कार्य अस्तित्त्ववाद आणि व्यावहारिकता यासारख्या नंतरच्या तात्विक चळवळींच्या मध्यवर्ती अंतर्दृष्टीचे पूर्वचित्रण करणारे मानले जाते.आयुष्याच्या अखेरीस, थोरोच्या निसर्गवादी आवडणींनी अधिक वैज्ञानिक वळण घेतले; त्यांनी स्थानिक प्राण्यांचा सखोल अभ्यास केला आणि त्यांच्या निरीक्षणांच्या तपशीलवार नोंदी ठेवल्या. तरीसुद्धा, त्यांनी त्यांच्या काळातील नैतिक आणि राजकीय घडामोडींवरही लक्ष ठेवले आणि अनेकदा त्यांचे विचार तीव्रतेने व्यक्त केले, जसे की त्यांच्या रेक्रियम फॉर कॅन्टन जॉन ब्राउन (१८६०) या ग्रंथात. त्यांच्या मृत्यूनंतर प्रकाशित झालेल्या अनेक निबंधांमध्ये, ज्यात वॉकिंग आणि वाइल्ड अ‍ॅपल्स (दोन्ही १८६२) यांचा समावेश आहे, त्यांनी निसर्गवाद आणि नैतिक आवडींचे एक सुंदर संयोजन सादर केले.

डेव्हिड हेन्री थोरो यांचा जन्म १२ जुलै १८१७ रोजी मॅसॅच्युसेट्‍समधील कॉनकॉर्ड येथे जॉन आणि सिथिया इनबार थोरो यांच्या पोटी झाला. त्यांना दोन मोठे भावंडे, हेलेन आणि जॉन आणि एक धाकटी बहीण, सोफिया होती. हे कुटुंब १८१८ मध्ये चेम्सफोर्डला, १८२१ मध्ये बोस्टनला आणि १८२३ मध्ये पुन्हा कॉनकॉर्डला स्थलांतरित झाले. थोरो यांना कॉनकॉर्डमध्ये दोन प्रकारचे शिक्षण मिळाले. पहिले शिक्षण स्थानिक वातावरणाचा शोध घेऊन, त्यांच्या आईच्या निसर्गातील आवडीमुळे प्रोत्साहन मिळाले. कॉनकॉर्ड अकादमीमध्ये दुसरे शिक्षण हार्वर्ड विद्यापीठातील त्यांच्या अभ्यासाची तयारी म्हणून काम करत होते. त्यांनी १८३३ मध्ये हार्वर्डमध्ये प्रवेश घेतला आणि १८३७ मध्ये पदवी प्राप्त केली. ज्या वर्षी त्यांनी पदवी प्राप्त केली त्याच वर्षी त्यांनी डायरी सुरू केली.

त्यांनी लेखन सुरू केले, जे त्यांच्या आयुष्यभराच्या व्याख्यानांचा आणि प्रकाशित कामांचा प्राथमिक स्रोत बनले. याच वेळी त्यांनी त्यांचे नाव बदलले आणि स्वतःला हेन्री डेव्हिड म्हणू लागले. थोरोच्या कामकाजाच्या आयुष्याची सुरुवात कॉनकॉर्ड सेंटर स्कूलमध्ये शिक्षकाच्या पदापासून झाली, जे काही आठवडेच टिकले कारण ते त्यांच्या विद्यार्थ्यांना शारीरिक शिक्षा देण्यास कचरत होते. त्यांनी आणि त्यांचा भाऊ जॉन यांनी १८३८ ते १८४९ पर्यंत स्वतःची शाळा चालवली ; त्यांच्या शिक्षण पद्धती जॉन ड्यूईच्या व्यावहारिक शैक्षणिक तत्त्वज्ञानाचे प्रतिबिंबित करतात. या काळात, थोरोचे राल्फ वाल्डो इमर्सनशी जवळचे संबंध निर्माण झाले, जो त्यांचा मित्र आणि मार्गदर्शक बनला. थोरोच्या सर्व लेखनांमध्ये, त्यांच्या मैत्रीत बिघाड झाल्यानंतरही, इमर्सनच्या तात्विक प्रभावाचे अंश दिसून येतात.

१८३९ मध्ये, थोरोची भेट एका युनिटेरियन धर्मगुरूची मुलगी एलेन सेवेलशी झाली. तिच्या वडिलांच्या सल्ल्यानुसार, तिने थोरोचा लग्नाचा प्रस्ताव नाकारला. थोरोची लेखन कारकीर्द पुढच्या वर्षी सुरू झाली जेव्हा त्यांनी एमर्सन आणि मागरिट फुलर यांच्या नवीन मासिक, द डायलमध्ये निबंध आणि कविता प्रकाशित करण्यास सुरुवात केली, जे नंतर मोठ्या प्रमाणात ट्रान्सेंटंटलिस्ट लेखनाचे केंद्र बनले. जुलै १८४२ मध्ये, थोरोने द डायलमध्ये अ नॅचरल हिस्ट्री ऑफ मॅसॅच्युसेट्‍स प्रकाशित केले, ज्याने त्यांच्या निसर्गवादी लेखनाची मूलभूत दिशा आणि शैली स्थापित केली. हा निबंध त्यांची वैज्ञानिक आवड आणि निसर्गाशी मानवी भेटींमध्ये आढळणाऱ्या अर्थीबद्दलचा त्यांचा अलौकिक

दृष्टिकोन दोन्ही प्रतिबिंबित करतो. १८४३ मध्ये प्रकाशित झालेले दोन निबंध, अ विंटर वॉक आणि वॉचुसेट वॉक मध्ये, थोरोने त्यांचे निसर्गवादी लेखन नंतर वॉल्डेनमध्ये दिसलेल्या दिशेने विकसित केले. जरी हे सुरुवातीचे निबंध रोमँटिक साहित्यिक वर्णन म्हणून काहीसे वाचले जाऊ शकतात, तरी थोरोने आधीच त्यांच्या लेखनात तात्विक दृष्टिकोन समाविष्ट करण्यास सुरुवात केली होती. चालणे हे मानवी अस्तित्वाच्या इतर अनेक वैशिष्ट्यांसाठी एक रूपक बनते. शिवाय, निसर्गाची उपस्थिती केवळ निष्क्रियपणे स्वीकारली जात नाही ; थोरो मानवी कृतीसाठी एक उपमा आणि प्रेरणा म्हणून निसर्गाच्या सक्रिय सहभागावर लक्ष केंद्रित करतात. इतर अतींद्रियवादाप्रमाणे, ते एक आदर्शवादी होते आणि त्यांनी निसर्गात अंतर्निहित म्हणून दैवीपणा पाहिला. त्यांचा असा विश्वास होता की देवत्वाचे हे वास्तव्य निसर्गाला मानवी अंतर्दृष्टीचे माध्यम बनवते. परिणामी, त्यांच्या सुरुवातीच्या अनेक निसर्ग निबंधांचा मध्यवर्ती विषय म्हणजे निसर्गाशी भेटीद्वारे मानवांना त्यांच्या स्वतःच्या शक्ती आणि शक्यतांबद्दल जागृत करणे.

थोरो कधीकधी त्यांच्या वडिलांच्या पेन्सिल बनवण्याच्या व्यवसायात काम करत असत आणि १८४३ मध्ये त्यांनी न्यू यॉर्कमधील स्टेटन आयलंडवर एमर्सनचा भाऊ एडवर्ड यांच्या मुलांना काही काळासाठी शिकवले. त्यानंतर, १८४५ मध्ये, त्यांनी वॉल्डेन पॉन्डजवळ एक लहान झोपडी बांधली, जी जमीन राल्फ वाल्डो एमर्सनने तिचे सौंदर्य टिकवून ठेवण्यासाठी खरेदी केली होती. तलावाजवळील त्यांच्या दोन वर्षांच्या वास्तव्यादरम्यान, थोरो यांनी अ वीक ऑन द कॉनकॉर्ड अँड मेरिमॅक रिव्हर्स (१८४९) चे हस्तलिखित पूर्ण केले. कॉनकॉर्ड अँड मेरिमॅक रिव्हर्स (१८४९) चे हस्तलिखित पूर्ण केले; ते १८३९ मध्ये त्याचा भाऊ जॉन्सोबत केलेल्या एका प्रवासावर आधारित होते आणि १८४२ मध्ये धनुर्वाताने मरण पावलेल्या जॉनच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ लिहिले गेले होते. थोरोला वॉल्डेन चा आधार बनवणारे अनुभव देखील होते आणि तो तलावाजवळ राहत असतानाच त्याने हे काम लिहायला सुरुवात केली. वॉल्डेन तलावातील वास्तव्यादरम्यान, थोरोने गुलामगिरीच्या निषेधार्थ मतदान कर न भरल्याबद्दल तुरुंगात एक रात्र घालवली. या घटनेने सविनय कायदेभंग चा पाया घातला.

वॉल्डेन सोडल्यानंतर, थोरो यांनी एमर्सनच्या घरी एक वर्ष घालवले, जिथे त्यांनी घरकाम आणि बालसंगोपनात मदत केली तर एमर्सन युरोपमध्ये व्याख्येने देत होते. जानेवारी १८४८ मध्ये त्यांनी कॉनकॉर्ड लिसियममध्ये व्यक्ती आणि राज्याचा संबंध या शीर्षकाचे दोन भागांचे व्याख्यान दिले. हे व्याख्यान मे १८४९ मध्ये एलिझाबेथ पीबॉडीच्या एस्थेटिक पेपर्स मध्ये नागरी सरकारचा प्रतिकार या शीर्षकाखाली सुधारित स्वरूपात प्रकाशित झाले. नंतर त्याचे नाव नागरी अवज्ञा असे ठेवण्यात आले आणि ते त्यांचे सर्वात प्रसिद्ध आणि प्रभावशाली निबंध बनले.

नागरी सरकारचा प्रतिकार मध्ये, थोरो स्वावलंबी व्यक्तीच्या राज्याशी असलेल्या नात्याची संकल्पना स्पष्ट करतात. निबंधाची सुरुवात अशा सरकारच्या आदर्शवादी अलौकिक आशेने होते जे अजिबात राज्य करत नाही. परंतु ते लवकरच व्यावहारिक वळण घेते, जेव्हा राज्य पद्धतशीरपणे अनैतिकपणे वागते तेव्हा काय करावे असा प्रश्न विचारतो.: थोरोचे तात्काळ लक्ष अमेरिकेतील राज्य-समर्थित गुलामगिरी व्यवस्था आहे. दक्षिणेकडील राज्यांमध्ये गुलामगिरी कायम ठेवण्यास प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्षपणे मदत केल्याबद्दल ते त्यांच्या सहकारी नागरिकांना फटकारतात आणि या मुद्द्यावर सरकारला विरोध करण्याचे मार्ग शोधण्याचे सुचवतात. त्यांनी आणि इतरांनी आधीच घेतलेल्या प्रतिकारारच्या मार्गांचे उदाहरण म्हणून ते उद्गत करतात: गुलामगिरी टिकवून ठेवण्यासाठी वापरला येणारे कर न भरणे. ते असेही युक्तिवाद करतात की गुलाम राज्यांना आर्थिक मदत सोडून दिली पाहिजे, जरी यामुळे उत्तरेकडील व्यापाराला नुकसान होत असले तरी. हिंसाचाराचा अवलंब न करता सरकारला विरोध करता येतो या त्यांच्या सूचनेमुळे निबंधाची बदनामी झाली ; मोहनदास गांधी आणि मार्टिन लूथर किंग ज्युनियर यांनी त्यांच्या स्वतःच्या प्रतिकार कृतींवर त्याचा प्रभाव उद्गत केला.

नागरिक अवज्ञा मधील थोरोचा युक्तिवाद कधीकधी इमर्सनच्या सेल्फ-रिलायन्स (१८४९) प्रमाणे एक उदारमतवादी ग्रंथ म्हणून वाचला जातो. या दृष्टिकोनातून, तो अराजकतेचा नाही तर कठोर व्यक्तिवादाचा बचाव म्हणून पाहिला जातो. परंतु अशा व्याख्या कामाच्या मध्यवर्ती अलौकिकतेकडे दुर्लक्ष करतात. थोरो आणि इमर्सन दोघेही एखाद्या मोठ्या समस्येचा सामना करताना एखाद्याच्या नैतिक अंतर्ज्ञानाचा किंवा विवेकाचा मार्गदर्शक म्हणून काळजीपूर्वक विचार करण्याच्या महत्त्वावर भर देतात. राज्याने तुम्हाला तुमच्या स्वतःच्या उपायांवर सोडणे हा उद्देश नाही, तर राज्याने आणि स्वतःला मानवी आणि दैवी विवेकाच्या अधीन राहावे हे उद्दिष्ट आहे.

राज्याने तुम्हाला तुमच्या मनाप्रमाणे वागण्यास सोडावे हा उद्देश नाही, तर राज्य आणि तुम्ही मानवी आणि दैवी कारणांशी सुसंगतपणे वागावे असा उद्देश आहे. रेझिस्टन्स टू सिव्हिल गव्हर्नमेंट प्रकाशित झाले त्याच वर्षी, थोरोने त्यांचे पहिले पुस्तक अ वीक

ऑन द कॉनकॉर्ड अँड मेरिमॅक रिव्हर्स (१८४९) प्रकाशित केले.प्रकाशित. या ग्रंथात, थोरो यांनी निसर्गाचे निरीक्षण मानवी अस्तित्वावरील त्यांच्या भाष्याशी एकत्रित करण्याचा प्रयत्न केला आहे, परंतु या ग्रंथात त्यांच्या सर्वोत्तम निबंधांची अखंडता नाही कारण अलौकिक भाष्य कथनात्मक कथेपासून वेगळे आणि अमूर्त राहिले आहे. पुस्तकाच्या व्यावसायिक अपयशामुळे निःसंशयपणे थोरो यांना वॉल्डेनसाठी तयारी करण्यास मदत झाली. अ वीक ऑन द कॉनकॉर्ड आणि मेरिमॅक रिव्हर्स च्या उष्ण स्वागतानंतर, थोरो यांनी मेन, केप कॉड, न्यू हॅम्पशायर आणि कॅन्डा येथे प्रवास केला. त्यांच्या प्रवासाने भविष्यातील लेखन प्रकल्पांसाठी साहित्य उपलब्ध करून दिले. त्यांनी वॉल्डेनची उजळणी देखील सुरू ठेवली ; ते १८५४ मध्ये प्रकाशित झाले, थोरो हे त्यांच्या आयुष्यात प्रकाशित झालेले दुसरे आणि शेवटचे पुस्तक होते. वॉल्डेन

हे निःसंशयपणे थोरोचे प्रमुख काम आहे. तो केबिनमध्ये घालवलेल्या दोन वर्षांना एकाच वर्षात संकलित करतो आणि उन्हाळ्यापासून सुरुवात करून वाचकाला तलावाजवळील ऋतूमधून घेऊन जातो. पुस्तकाचा मध्यवर्ती विषय स्व-संवर्धन आहे. थोरोच्या मनात एक विशिष्ट प्रेक्षक आहे: जे त्यांच्या दैनंदिन जीवनाबद्दल निराश आहेत.

असंतुष्ट आणि त्यांच्या नशिबाबद्दल किंवा त्यांच्या काळातील अडचणींबद्दल व्यर्थ तक्रार करणारे बनले आहेत. त्यांचे उद्दिष्ट इतरांना वॉल्डेनकडे जाताना त्याच्या पावलांचे अनुकरण करायला लावणे नाही, तर त्यांना त्यांच्या परिस्थितीत सुधारणा करण्याच्या, त्यांच्या शांत निराशेवर मात करण्याच्या त्यांच्या स्वतःच्या शक्यतांचा विचार करण्यास प्रेरित करणे आहे. या प्रमाणात, हे पुस्तक जीवनावरील स्टोइक ग्रंथासारखे आहे. तथापि, ते व्यंग्य, विनोद आणि तात्विक आणि साहित्यिक सचोटीने भरलेले आहे जे ते एका सरळ निबंधापेक्षा जास्त बनवते.

वाचकांना त्यांच्या स्वतःच्या जागृतीकडे नेण्यासाठी, थोरो प्रथम जीवनाच्या अर्थव्यवस्थेचा प्रश्न उपस्थित करतात. तो जाणीवपूर्वक जगण्याचा प्रयोग करतो, त्याच्या मालकीचे काय आहे आणि तो कोणाचा आहे याकडे लक्ष देतो, तसेच तो आपला वेळ कसा घालवतो याकडेही लक्ष देतो. पहिल्या दोन प्रकरणांमध्ये एक स्पष्ट भौतिकवादाचा विरोधी प्रभाव दिसून येतो. तथापि, थोरो आर्थिक मिनिमलिझमचा कट्टरपणे पुस्कार करत नाही ; गरिबीचा प्रयोग हा जीवनात काय महत्त्वाचे आहे हे शोधण्याचा प्रयत्न आहे - दुसऱ्या शब्दांत, तो एखाद्याच्या जीवनाचे परीक्षण करण्याचा एक मार्ग आहे. सांक्रिटिसनंतरचा विषय असा आहे की एखाद्याचे जीवन सोपे केल्याने एखाद्याला अधिक स्पष्टपणे पाहता येते. एखाद्याला स्वतःभोवतीचे जग चांगले समजेल, एखाद्याच्या जीवनात काय अडथळा आणते ते दिसेल आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, दैवी अंतर्दृष्टीसाठी स्वतः मध्ये शोधण्यास अधिक मोकळे व्हावे लागेल. थोरो स्वतःला जीवनात एका प्रयोगात गुंतलेले आढळून आल्याने.

म्हणून, वॉल्डेनला सोडून जाण्याने त्याच्या तात्विक दृष्टिकोनात कोणतीही समस्या किंवा विरोधाभास निर्माण होत नाही. प्रयोग संपल्यावर, तो काळजी न करता पुढे पाहतो: फक्त तोच दिवस उगवतो ज्यासाठी आपण जागे होतो. अजून बरेच दिवस उगावायचे आहेत.वॉल्डेन आणि त्याच्या इतर अनेक कामांमध्ये, थोरो विविध प्रकारे जागृत करण्याचा प्रयत्न करतात. यापैकी बहुतेक कामांमध्ये निसर्ग मध्यवर्ती भूमिका बजावतो. एकीकडे, ते मानवी अस्तित्वाचे आरसे आणि रूपक म्हणून काम करते. ते एखाद्या व्यक्तीच्या जगण्याच्या पद्धतीचे प्रतिबिंबित करते आणि एखाद्या व्यक्तीला कसे जगता येईल याची उदाहरणे देते. क्रूर शेजारी, ध्वनी, आणि एकांतता सारख्या प्रकरणांमध्ये, थोरो त्याच्या वाचकाला निसर्गात थेट काय आहे याकडे लक्ष देण्यास उद्युक्त करतो: पक्षी आणि चिपमंकांच्या क्रियाकलाप, रात्री आणि सकाळचे आवाज, अंतर्गत आणि बाह्य शांतता. याचा दुहेरी परिणाम होतो: वाचक या एकाग्रतेतून ते शिकतो जे त्यांना आधी शिकता आले नसते आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, या प्रक्रियेत, थोरो वाचकाचे जग मंदावतो जेणेकरून त्यांना समजेल की एकाग्रतेमध्ये स्वतःचे प्रयोग करणे कसे असेल.

निसर्ग मानवी विकासाचे एक रूपक देखील देतो. अनेक टीकाकारांनी सांगितल्याप्रमाणे, मजकुरात वर्णन केलेले ऋतू आत्म-विकासाच्या सतत शक्यता प्रकट करतात ; कोणताही दिनक्रम अंतिम मानू नये. शिवाय, संपूर्ण मजकुरात, थोरो सकाळ, दुपार आणि संध्याकाळवर लक्ष केंद्रित करतात.

तो वाचकाचे लक्ष नैसर्गिक उत्क्रांतीच्या शक्यतांकडे वेधतो, अगदी आयुष्याच्या अल्पवधीतही. आत्म-साक्षात्कारासाठी निसर्गाच्या अंतर्गत उर्जेवर लक्ष केंद्रित करून, एखाद्याला स्वतः मध्ये अशाच प्रकारच्या शक्यता जाणवू लागतात. ही संकल्पना अलौकिक तत्त्वाचे एक उत्कृष्ट उदाहरण आहे: निसर्ग हा आत्म-साक्षात्काराचे साधन आणि उत्प्रेरक आहे. तो उच्च नियमां मधील अंतर्दृष्टीचा स्रोत आहे.

शेवटी, अधिक व्यावहारिक दृष्टिकोनातून, निसर्ग हा एक असा कळस आहे ज्याच्या विरोधात एखाद्या व्यक्तीच्या जीवनाचे खरे स्वरूप मूल्यांकन करता येते. थोरो वॉल्डेनमधील त्याच्या वेळेला शहरातील कंटाळवाणे आणि अति-सुसंस्कृत जीवन

आणि जंगलातील अधिक मुक्त जीवन यांच्यातील सीमांक स्थिती म्हणून पाहतात. तो असे सुचवतो की हे सीमांक जीवन फलदायी आहे कारण ते एखाद्याला त्याच्या जीवनाच्या पुनर्संस्कृतीकरणात वाढण्याची आणि सहभागी होण्याची संधी प्रदान करते. त्याच्या आधीच्या निबंधांप्रमाणे, तो मानवी क्रियाकलाप आणि सर्जनशीलतेच्या प्रोत्साहनावर भर देतो. त्याच्या उदाहरण निबंधांमध्ये जंगलाची ही थीम आणखी स्पष्ट होते.

तात्विकदृष्ट्या - थोरो स्वतः वापरत नसलेल्या शब्दांत - थोरोचा अलौकिकवाद मूलतः आदर्शवादी आहे, ज्यामध्ये मानवी प्रयत्नांसाठी उच्च कायदे हे निकष आहेत. परंतु ते निसर्गाचे तत्त्वज्ञान देखील आहे, जरी संकुचित निसर्गवाद नाही. थोरोच्या मते, इमर्सनच्या स्वावलंबनासाठी निसर्गाची प्रेरणा, उदाहरण आणि प्रभाव आवश्यक आहेत.इमर्सनच्या मते, निसर्गाची प्रेरणा, उदाहरण आणि प्रभाव स्वावलंबनासाठी आवश्यक आहेत. थोरोच्या मते, आत्म-विकासाचे कार्य पूर्ण करण्यासाठी एखाद्याने निसर्गासोबत आणि त्याच्या माध्यमातून काम केले पाहिजे. थोरोचे निसर्गावरील लक्ष त्याला त्याच्या बहुतेक ट्रान्सेंटंटलिस्ट समवयस्कांपेक्षा व्यावहारिकतेच्या नंतरच्या तत्त्वज्ञानाच्या जवळ आणते. त्याचा आदर्शवाद हा जगात मनाची दूरस्थ कृती नाही तर एखाद्याच्या खाजगी विचारांमध्ये आणि सर्वाजनिक वर्तनात उच्च नियमांची अंमलबजावणी आहे. हा दृष्टिकोन मूक निराशेच्या जीवनासाठी त्याचा सामान्य प्रतिसाद आहे.

संघीय फ्युजिटिव्ह स्लेव्ह लॉ अंतर्गत मॅसॅच्युसेट्‍स राज्याने गुलामगिरीत परत आणल्यामुळे थोरोला सिव्हिल डिसॉबिडियन्स मध्ये घेतलेल्यापेक्षाही अधिक तीव्र भूमिका घेण्यास भाग पाडले. त्यांनी वॉल्डेन प्रमाणेच त्याच वर्षी द लिबरेटर या निर्मूलनवादी जर्नलमध्ये प्रकाशित झालेल्या स्लेव्हरी इन मॅसॅच्युसेट्‍स मध्ये त्या निबंधाच्या कल्पनांचा विस्तार केला. आता, त्यांचा हल्ला केवळ सर्वसाधारणपणे गुलामगिरीवरच नव्हता, तर अनैतिक कायद्याशी त्यांच्या स्वतःच्या राज्याच्या सहभागावरही होता. थोरो राज्याच्या कृतींचा न्याय करण्यासाठी स्वतःच्या विवेकावर अवलंबून राहावे असा त्यांचा आध्यात्मिक दृष्टिकोन कायम ठेवतात, परंतु गुलामगिरीसारख्या प्रथांमध्ये गुंतलेल्या राज्यांच्या नाशाची वकिली करण्याच्या अगदी जवळ तो येतो. तो उघडपणे हिंसक कारवाईचा प्रस्ताव देत नसला तरी, तो सिव्हिल डिसॉबिडियन्स पेक्षा तसे करण्यास अधिक इच्छुक असल्याचे दिसून येते.

मॅसॅच्युसेट्‍समधील गुलामगिरी नंतर कट्टरपंथी निर्मूलनवादी जॉन ब्राउन यांच्यावर तीन निबंध लिहिले गेले. व्हर्जिनिया (आज वेस्ट व्हर्जिनिया) येथील हार্পर्स फेरी येथील सरकारी शस्त्रागारावर ब्राउनने केलेल्या छाण्यानंतर थोरो यांनी ३० ऑक्टोबर १८५९ रोजी कॉनकॉर्डमध्ये पहिला अ प्ली फॉर कॅन्टन जॉन ब्राउन हा निबंध सादर केला. ब्राउनच्या प्रयत्नांबद्दल मिळालेल्या नकारात्मक प्रेसला प्रतिसाद म्हणून हा लेख प्रामुख्याने सादर केला जातो. तथापि, ब्राउनच्या बचावामागील युक्तिवाद स्पष्टपणे पारलौकिक आहे. थोरो ब्राउनचे तत्वनिष्ठ माणूस म्हणून कौतुक करतात, जो विवेकाच्या बाबी म्हणून त्यांच्या सरकारच्या गुलामगिरीच्या स्थापनेचा प्रतिकार करतो ; तो थोरोने नागरी कायदेभंग मध्ये एकाचे बहुमत म्हटले आहे असे प्रतिनिधित्व करतो. २ डिसेंबर १८५९ रोजी ब्राउनला फाशी देण्यात आली त्या दिवशी झालेल्या ब्राउनच्या स्वतंत्र स्मारक सेवांसाठी लिहिलेल्या मार्टर्डम ऑफ जॉन ब्राउन आणि द लास्ट डेज ऑफ जॉन ब्राउन मध्ये, थोरो ब्राउनचे तत्वनिष्ठ स्वावलंबी माणूस म्हणून चित्रण करतात. हे निबंध थोरोच्या या बारमाही दाव्याचे उदाहरण देतात की तत्वज्ञानी हा केवळ शाळेतील शिक्षक, प्राध्यापक, विद्वान किंवा मंत्री नसून तो व्यावहारिक हिताचा एजंट असतो. या संदर्भात थोरो पुन्हा व्यावहारिक तत्वज्ञानाचे, विशेषतः ड्यूईच्या राजकीय आणि सामाजिक सहभागाचे, पूर्वसूचना देतात. थोरोच्या दृष्टिकोनाच्या या वैशिष्ट्यावर भर देणे आवश्यक आहे, कारण वॉल्डन आणि थोरोच्या निसर्ग निबंधांचे बरेच वाचक आहेत.थोरोचा निसर्ग अभ्यास त्यांच्या नंतरच्या कामांमध्ये अधिक वैज्ञानिकदृष्ट्या गंभीर आणि कमी पारलौकिकवादी बनला. २० सप्टेंबर १८६० रोजी मिडलसेक्स अ‍ॅग्रिकल्चरल सोसायटीला व्याख्यान म्हणून दिलेले आणि न्यू यॉर्क वीकली ट्रिव्यूनमध्ये प्रकाशित झालेले द सक्सेशन ऑफ फॉरेस्ट ट्रीज हे पुस्तक थोरोच्या कारकिर्दीतील हे वळण दर्शवते. इतर अनेकांप्रमाणे, त्यांनी १८५९ मध्ये प्रकाशित झालेले चार्ल्स डार्विनचे ऑन द ओरिजिन ऑफ स्पीसीज बाय मीन्स ऑफ नॅचरल सिलेक्शन ; किंवा, द प्रिझर्वेशन ऑफ फेवर्ड रसेस इन द स्ट्राल फॉर लाइफ हे पुस्तक विकत घेतले आणि वाचले होते. वनीकरण आणि नैसर्गिक इतिहासातील इतर वाचनांसह हे पुस्तक नवीन अभ्यासांसाठी आधार प्रदान करते. द सक्सेशन ऑफ फॉरेस्ट ट्रीज अजूनही थोरोच्या व्यक्तित्त्वेचे चिन्ह धारण करते ; ते नेहमीच्या विडंबनाने आणि विनोदाने लिहिलेले आहे. तरीही, ते बियाणे पसरवणे आणि ईशाऱ्येकडील जंगलांच्या वाढीशी गंभीरपणे संबंधित आहे. त्याचा पद्धतशीर तात्विक अर्थ वाढ, लागवड आणि बदलाच्या विश्वावर थोरोच्या सतत भरात आढळतो. निसर्ग पुन्हा एकदा मानवाने स्वतःचे जीवन कसे मोजावे याचा आधार स्थापित करतो.

आयुष्याच्या शेवटच्या तिसऱ्या भागात थोरोने कुटुंबाच्या व्यवसायात मदत करून आणि सर्वे क्षक म्हणून काम करून आपला उदरनिर्वाह केला. त्याच्या सर्वेक्षणांमुळे त्याला निसर्गाचा अभ्यास सुरू ठेवण्याची पुरेशी संधी मिळाली. परंतु ही वर्षे क्षयरोगाच्या वारंवार होणाऱ्या हल्ल्यांनी विस्कळीत झाली, जो एक आजार होता.

निसर्गाचा अभ्यास सुरू ठेवण्याची संधी मिळाली. पण ही वर्षे क्षयरोगाच्या वारंवार होणाऱ्या झटक्यांमुळे विस्कळीत झाली, जो त्या काळातील आणि थोरोच्या कुटुंबातील सामान्य आजार होता. १८६१ मध्ये थोरोला या आजाराराचा त्रास सहन करावा लागला आणि उपचार म्हणून त्याला प्रवास करण्याचा सल्ला देण्यात आला. तो बोट आणि ट्रेने पश्चिमेला मिनेसोटाला गेला. तो निघताना आजारी असतानाही घरी परतला.१८६२ च्या सुरुवातीस थोरोला माहित होते की तो मरत आहे. त्याने त्याच्या वैज्ञानिक अभ्यासावर काम सुरू ठेवले, परंतु त्याची बहीण सोफियाच्या मदतीने त्याने द अटलांटिक मंथली मध्ये प्रकाशनासाठी अनेक निबंध तयार केले. ते त्याच्या सर्वोत्तम लेखनांपैकी एक आहेत आणि ते १८५० च्या दशकात भाषण म्हणून दिले गेले असल्याने, ते त्याच्या पारलौकिकतेचे एक परिपक्व रूप प्रदर्शित करतात. त्यात लाइफ विडाउट प्रिन्सिपल, वॉकिंग आणि वाइल्ड अ‍ॅपल्स समाविष्ट आहेत, जे सर्व मरणोत्तर प्रकाशित झाले. प्रत्येकात, स्वतःला स्वतःला जोपासण्याचे आणि वाढण्यास शिकण्याचे मार्ग शोधणारे संक्रमणकालीन एजंट म्हणून मानले जाते. कोणताही निश्चित कार्टेशियन अहंकार नाही, फक्त वॉकर, एरंट शोधण्याचा प्रयत्न आहे, जसे तो वॉकिंग मध्ये म्हणतो. हा शोध स्वतः उच्च कायदे शोधण्याच्या आणि त्याद्वारे जगण्यास शिकण्याच्या, व्यावहारिक शहाणपणा शोधण्याच्या आशेने प्रेरित आहे. लाइफ विदाउट प्रिन्सिपल मध्ये थोरो गोल्ड रशचा विचार करतात आणि टिप्पणी करतात की सोन्याचा एक कण एका मोठ्या पृष्ठभागावर सोनेरी रंग देईल, परंतु शहाणपणाचा एक ग्राई म्हणून नाही.

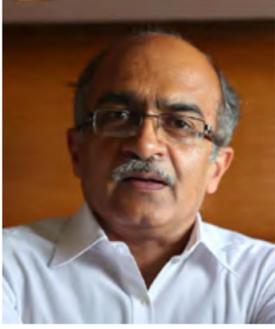
या उशिरा लिहिलेल्या निबंधांमध्ये विषय वॉल्डेनच्या पुनरागमनाचे, परंतु ते आता मृत्यूला तोंड देणाऱ्या माणसाच्या ताकदीने आणि काव्यात्मक अंतर्दृष्टीने व्यक्त केले जातात. थोरो पुन्हा एकदा लोक जागृत आणि जिवंत कसे राहू शकतात यावर लक्ष केंद्रित करतात जेव्हा त्यांचे दैनंदिन व्यवसाय त्यांना झोपेकडे आणि मृत्यूकडे शांत निराशेच्या जीवनाकडे घेऊन जातात. प्रत्येक निबंधात निसर्ग मानव काय करतो याचे मोजमाप म्हणून पार्श्वभूमीत राहते. थोरोचा अतींद्रिय आदर्शवाद नेहमीच उपस्थित असतो, जरी क्वचितच सांगितले जाते. जग हे सत्य आणि नैतिक शक्तीचे जग आहे ; व्यक्तीचे कार्य त्या सत्याकडे जागृत करणे आणि ते लोकांच्या जीवनावर आणणे आहे. तत्त्वाचे हे जीवन जॉन ब्राउनच्या नैतिक उर्जेमध्ये, राल्फ वाल्डो एमर्सनच्या काव्यात्मक अंतर्दृष्टीमध्ये किंवा साध्या, हर दुर्लक्षित जीवनाच्या जगण्यात आढळू शकते. थोरोसाठी, यापैकी कोणतेही त्याच्या अर्थाने तात्विक जीवन असू शकते ; त्याच्यासाठी तत्त्वज्ञान हा एकांतवासीय समज आणि विद्वत्तेचा प्रकल्प नाही. त्याचा भौतिकवादविरोधीपणा, निसर्गाच्या जंगलीपणावर त्याचे लक्ष, संक्रमणावर त्याचा भर आणि प्रत्येक दिवस आणि ऋतूची नवीनता हे सर्व लोकांना स्वतःकडे आणण्यात आणि प्रामाणिक जीवन जगण्याचे मार्ग शोधण्यात महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावतात. तत्त्वाशिवाय जीवन मध्ये तो म्हणतो त्याप्रमाणे, जीवनात लागू न होणारे ज्ञान असे काहीही नाही.

थोरोने आपला तात्विक प्रवास गांभीर्याने घेतला, हे त्याच्या मृत्यूच्या काही दिवस आधीच्या पुराव्यावरून दिसून येते. थोरो मृत्यूच्या जवळ आहे हे जाणून त्याच्या एका जुन्या मित्राने त्याला विचारले की त्याला पुढे काय होणार आहे याची काही कल्पना आहे का. थोरोचे प्रसिद्ध उत्तर होते, एका वेळी एक जग. ६ मे १८६२ रोजी त्याचे निधन झाले.थोरो हे तत्वज्ञानाचे एक तत्वज्ञानी होते जे तात्विक प्रणालींबद्दल खोलवर विचार करणारे होते. त्यांची तात्विक प्रणाली पारलौकिकता आणि त्याच्या जर्मन आणि ब्रिटिश प्रभावांनी प्रेरित होती. तथापि, ते विश्लेषणात्मक तत्वज्ञानी नव्हते किंवा आदर्शवादी प्रणाली निर्माता नव्हते. त्यांना पारलौकिकतेचे व्यावहारिक महत्त्व समजले आणि त्यांनी त्यावर आपला दावा मांडला. त्यांनी अमेरिकन व्यावहारिकतेचे सामाजिक, राजकीय आणि काव्यात्मक परिमाण मांडले आणि त्यांचे कार्य २० व्या शतकात खरोखर व्यावहारिक सिद्ध झाले. गांधी आणि किंग यांच्यावरील सविनय कायदेभंग चा प्रभाव हे सर्वात उल्लेखनीय उदाहरण आहे, परंतु एकमेव नाही. वॉल्डन आणि निसर्गावरील त्यांच्या विविध निबंधांचा निवडक अभ्यास पर्यावरणवाद्याला समर्थन देणारा थोरोच्या विचारसरणीचा एक आयाम प्रकट करतो ; थोरोसाठी वन्यजीवांचे महत्त्व रूपकात्मक आणि वास्तविक दोन्ही होते. शिवाय, मानवी स्थितीवर उपाय म्हणून तंत्रज्ञान आणि संपत्तीवर जास्त अवलंबून राहण्याबद्दलच्या त्यांच्या प्रतिक्रिया मार्टिन हायडेगर आणि इतर अस्तित्त्ववाद्यांचे विचार प्रतिबिंबित करतात. अमेरिकन तत्त्वज्ञानात थोरोचे स्थान आता गांभीर्याने विचारात घेतले जात आहे ; असे दिसते.

अरुण वाघ
+९१ ९२२३२ ०३५४५

मनोहरराव गोमारे राष्ट्रीय पुरस्कारासाठी ज्येष्ठ विधीज्ञ प्रशांत भूषण यांची निवड

लातूर(प्रतिनिधी)-पुरोगामी व क्रांतीकारी समाजवादी नेते ड. मनोहरराव गोमारे राष्ट्रीय पुरस्कार यंदा नवी दिल्लीतील सर्वोच्च न्यायालयातील ज्येष्ठ विधीज्ञ प्रशांत भूषण यांना प्रदान केला जाणार आहे. माजी खासदार डॉ. जनार्दन वाघमारे यांच्या अध्यक्षतेखालील निवड समितीने काल ही घोषणा केली. पुरस्कार वितरण समारंभ लातूर येथे रविवार, २१ डिसेंबर २०२५ रोजी होणार आहे. तसेच या समारंभात प्रशांत भूषण 'भारतीय लोकशाही समोरील आव्हाने' या विषयावर व्याख्यान देतील.

ड. मनोहरराव गोमारे पुरोगामी विचारमंच, लातूर तर्फे हा पुरस्कार दिला जातो. यावर्षी पुरस्काराचे दुसरे वर्ष असून गेल्या वर्षी स्वराज हंडियाचे संयोजक व भारत ओडो अभियानाचे राष्ट्रीय संयोजक योगेंद्र यादव यांना हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. पन्नास हजार, सन्मानपत्र असे पुरस्काराचे स्वरूप असून मनोहरराव गोमारे यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ तो दिला जातो.

प्रशांत भूषण हे भारतातील सर्वोच्च न्यायालयातील वरिष्ठ अधिवक्ता, लेखक, सामाजिक आणि जनहित याचिका (पीआयएल) लढवणारे प्रसिद्ध व सार्वजनिक हिताचे वकील आहेत. ते भ्रष्टाचार, राजकीय आणि प्रशासकीय दुरुपयोग, पर्यावरणीय समस्या आणि नागरी हक्कांसाठी काम करणाऱ्यांचा कायदेशीर आवाज म्हणून ओळखले जातात. ते 'भारत विरोधी भ्रष्टाचार चळवळी'तील मुख्य सदस्य होते आणि अण्णा हजारे यांच्या जन लोकपाल विधेयक चळवळीसाठी त्यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली. त्यानंतर त्यांनी आम आदमी पार्टीचा आधार घेतला पण नंतर त्यांनी पक्षाचा मार्ग आणि निर्णय यावर टीका केली. प्रशांत भूषण हे 'न्यायालयाची

पारदर्शकता वाढवावी' अशी त्यांची भूमिका ते जोरात मांडत आहेत आणि लोकशाहीमध्ये अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य व नागरिक अधिकार यांचे संरक्षण महत्त्वाचे आहे, यावर त्यांचा नेहमीच भर राहिला आहे.

लातूरचे वैचारिक नेतृत्व केलेले अॅड. मनोहरराव गोमारे यांचे २० डिसेंबर २०२३ रोजी निधन झाले. ते महाराष्ट्राचे पुरोगामी, क्रांतिकारी आणि समाजवादी नेते होते. थोर समाजवादी नेते जयप्रकाश नारायण यांच्याकडून प्रेरणा घेऊन त्यांनी राजकारण सुरू केले. ते शेवटच्या दिवसापर्यंत पुरोगामी, क्रांतिकारी विचारसरणीत राहिले.

ते लातूर एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष होते. त्यांनी सामान्य लोकांच्या सामाजिक प्रश्नांसाठी आंदोलन करून लोकांना न्याय मिळवून देण्याचे काम केले आहे. एस. टी. चळवळी दरम्यान त्यांच्यावर लाठीचार्ज करण्यात आला होता. देशात आणीबाणी लागू झाली तेव्हा त्यांना अटक करून १९ महिने नाशिक तुरुंगात ठेवण्यात आले. डॉ. नरेंद्र दाभोलकर यांनी स्थापन केलेल्या महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे ते शेवटपर्यंत पदाधिकारी होते. त्यांनी महाराष्ट्र विधानसभेसाठी पाच वेळा आणि खासदारपदासाठी दोनदा निवडणूक लढवली आहे. ते एक संघर्षशील कार्यकर्ते होते.

माजी खासदार डॉ. जनार्दन वाघमारे यांच्या अध्यक्षतेखालील निवड समितीने काल एकमताने ड. प्रशांत भूषण यांची निवड केली. निवड समितीमध्ये सर्वश्री प्राचार्य डॉ. नागोराव कुंभार, माधव बावगे, प्राचार्य डॉ. सोमनाथ रोडे, शिवाजी शिंदे, उदय गवारे, सूर्यकांत वैद्य, डॉ. बी. आर. पाटील, दिलीप आरळीकर, श्याम जैन, डॉ. कोमल गोमारे, ड. विश्वास मोमले, डॉ. गणेश गोमारे यांचा समावेश आहे.

भाविकांच्या सुरक्षिततेसाठी 'शिर्डी कृती आराखडा'ची प्रभावी अंमलबजावणी करा मुख्य सचिव राजेश अग्रवाल

शिर्डी : नाशिक येथे २०२६-२७ मध्ये होणाऱ्या

९४ हेक्टर क्षेत्रावर ८ नवीन पार्किंग स्थळे निश्चित करण्यात

सिंहस्थ कुंभमेळ्याच्या पार्श्वभूमीवर शिर्डी येथे येणाऱ्या भाविकांची संभाव्य गर्दी लक्षात घेऊन जिल्हा प्रशासनाने तयार केलेला 'शिर्डी कृती आराखडा' सर्वसमावेशक आहे. भाविकांची सुरक्षा, आरोग्य व वाहतूक नियोजनाला सर्वोच्च प्राधान्य देत या आराखडाची प्रभावी अंमलबजावणी करावी, असे निर्देश मुख्य सचिव राजेश अग्रवाल यांनी आज येथे दिले.

सिंहस्थ कुंभमेळ्याच्या पूर्वतयारीचा आढावा घेण्यासाठी शिर्डी येथे आयोजित बैठकीत मुख्य सचिव श्री. अग्रवाल बोलत होते. या बैठकीला नाशिक विभागीय आयुक्त डॉ. प्रवीण गेडाम, जिल्हाधिकारी डॉ. पंकज आशिया, श्री साईबाबा संस्थानचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी गोरक्ष गाडीलकर, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आनंद भंडारी, पोलीस अधीक्षक सोमनाथ घागे, अपर जिल्हाधिकारी बाळासाहेब कोळकर व उपविभागीय अधिकारी माणिक आहरे आदी अधिकारी उपस्थित होते.

बैठकीच्या सुरुवातीला जिल्हाधिकारी डॉ. आशिया यांनी सादरीकरणद्वारे तयारीची सविस्तर माहिती सादर केली. नाशिक कुंभमेळ्यासाठी येणाऱ्या एकूण भाविकांपैकी सुमारे २० ते २५ टक्के भाविक शिर्डी व शनिशिगणापूर येथे दर्शनासाठी येण्याची शक्यता गृहीत धरून प्रशासनाने सूक्ष्म नियोजन केले आहे. यामध्ये वाहतूक, पार्किंग, आरोग्य व आपत्ती व्यवस्थापनावर विशेष भर देण्यात आला आहे. कुंभमेळा कालावधीत शहरात होणारी वाहतूक कोंडी टाळण्यासाठी 'एकात्मिक वाहतूक आराखडा' तयार करण्यात आला आहे. त्यानुसार शहराबाहेर व मंदिरालगत सुमारे

आली असून, तेथे स्मार्ट पार्किंग व शटल बस सेवेचा समावेश असेल. आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये रुग्णावाहिका व अग्निशामक दलाच्या गाड्या अवघ्या १५-२० मिनिटांत घटनास्थळी पोहोचण्यासाठी 'ग्रीन कॉरिडोर'ची व्यवस्था करण्यात येणार आहे. तसेच, गर्दीवर नियंत्रण मिळवण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर करत संवेदनशील ठिकाणांवर ड्रोन व सीसीटीव्हीद्वारे नजर ठेवली जाईल.

भाविकांच्या मदतीसाठी व गर्दी नियोजनासाठी विशेष प्रशिक्षित 'क्राउड मार्शलस' (ड्रिव्हीव्ही) तैनात करण्यात येणार आहेत. आरोग्य सुविधेच्या दृष्टीने श्री साईबाबा सुपर स्पेशलिटी हॉस्पिटल व परिसरातील इतर रुग्णालये सुसज्ज ठेवण्यात येणार असून, अग्निशामक दलासाठी नवीन मल्टीपर्वज वाहने व प्रशिक्षित मनुष्यबळ उपलब्ध करून दिले जाणार आहे.

कनेक्टिव्हिटीच्या दृष्टीने शिर्डी विमानतळाची क्षमता वाढवून दररोज २० उड्डाणांचे नियोजन तसेच देशभरातील १३ प्रमुख शहरांशी थेट रेल्वे कनेक्टिव्हिटीचे नियोजन करण्यात आले आहे. याशिवाय प्रवाशांच्या सोयीसाठी नाशिककरिता २००, तर छत्रपती संभाजीनगर व पुण्यासाठी प्रत्येकी ४० जादा बसेसेचे नियोजन आहे. शनिशिगणापूर येथेही स्वतंत्र पार्किंग व दर्शन रांगेचे नियोजन करण्यात आले आहे.

प्रशासनाच्या या सर्वकष नियोजनाचे मुख्य सचिव श्री.अग्रवाल यांनी कौतुक करत, सर्व विभागांनी समन्वयाने काम करून भाविकांना सोयी-सुविधा देण्याचे काम करावे, अशा सूचनाही त्यांनी दिल्या.

सीआयआयच्या 'आंतरराष्ट्रीय शिखर परिषदे'मध्ये राज्याच्या प्रगतीचा आढावा

मुंबई : महाराष्ट्र हे देशाच्या आर्थिक परिषदेला शासन, उद्योग, व्यापार आदि प्रगतीचे ईजिन असून, राज्याने परकीय थेट गुंतवणूक, वित्तीय सेवा, फिनटेक, उत्पादन, पायाभूत सुविधा आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता, डेटा सेंटर्स, स्वच्छ ऊर्जा यांसारख्या नव्या क्षेत्रांत आघाडी घेतली आहे. काही राज्ये सवलतीमुळे गुंतवणूक आकर्षित करतात, महाराष्ट्र विश्वासामुळे गुंतवणूक खेचतो आहे. असा आढावा कॉन्फेडरेशन ऑफ इंडियन इंडस्ट्री (CII) यांच्या वतीने आयोजित मुंबई आंतरराष्ट्रीय शिखर परिषदेत महाराष्ट्राच्या औद्योगिक, गुंतवणूक आणि डिजिटल प्रगतीचा आढावा मांडण्यात आला. या

क्षेत्रातील राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय मान्यवर उपस्थित होते. वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स येथे या शिखर परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते. व्यासपीठावर राज्याचे पणन व राजशिष्टाचार मंत्री जयकुमार रावल,

CII मुंबई आंतरराष्ट्रीय शिखर परिषदेचे अध्यक्ष वैभव वोहरा, ब्रिटिश उप उच्चायुक्त हर्जिंदर सिंग कांग, ब्राझील वाणिज्यदूतावासाचे महावाणिज्यदूत जोसे मारो डो फोन्सेका कोस्टा काउतो, उखळ वेस्टर्न रिजनेचे अध्यक्ष ऋषी कुमार बागला, CII वेस्टर्न रिजनेचे उपाध्यक्ष वीर अडवाणी, उखळ चे सह-अध्यक्ष अनुराग अगरवाल आदी उपस्थित होते. परिषदेला विविध क्षेत्रातील राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय प्रतिनिधी उपस्थित होते. आर्थिक, पायाभूत, डिजिटल तसेच विविध क्षेत्रांमध्ये उपलब्ध असलेल्या अफाट संधीबाबत यावेळी मान्यवरांनी मार्गदर्शन केले.

तुळजाई प्रतिष्ठान व सोहम फाऊंडेशनच्या वतीने, महिलांना अल्पदरात शिलाई मशीनचे वाटप

लातूर : महिलांच्या सबलीकरणासाठी तसेच त्यांना आर्थिक दृष्ट्या सक्षम करण्याच्या उद्देशाने तुळजाई प्रतिष्ठान व सोहम फाऊंडेशन, धाराशिवच्या वतीने नुकतेच लातूर तालुक्यातील चिंचोलीराव वाडी येथील महिलांना अल्पदरात शिलाई मशीनचे वाटप करण्यात आले.

याप्रसंगी चिंचोलीराव वाडीचे सरपंच दत्ता फुलचंद ससाळ, उपसरपंच अनुसया व्यंकट पिंपरे, ग्रामविकास अधिकारी आर.के. मठपती, अरविंद दिवशे, तांबोळी मंडळ, प्रतिभा मंडळ

फाऊंडेशनचे अध्यक्ष मदन कावळे,

आहेत. त्याचबरोबर गरजू विद्यार्थ्यांनाही

राघव गडकर, जिल्हा समन्वयक कल्याणी हाके आदी मान्यवरांची प्रमुख उपस्थिती होती.

तुळजाई प्रतिष्ठान व सोहम फाऊंडेशनच्या वतीने लातूर जिल्ह्यातील महिलांना सक्षम करण्याच्या उद्देशाने अशा प्रकारचे उपक्रम राबविण्यात येत

लॅपटॉपसह अन्य आवश्यक साहित्य अल्पदरात वितरित केले जाणार आहे. त्यासाठीही संस्थेच्या वतीने सर्वतोपरी प्रयत्न आणि सहकार्य केले जात आहे. ही संस्था महिला सबलीकरण, आरोग्य, कृषी, पर्यावरण या विषयावरील अग्रक्रमाने काम करते. संस्थेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या

उपक्रमांची माहिती मदन कावळे यांनी दिली. या उपक्रमाबद्दल बोलताना सरपंच दत्ता ससाळ यांनी समाधान व्यक्त करून अशा उपक्रमांमुळे ग्रामीण भागातील महिलांना खऱ्या अर्थाने सक्षम करणे शक्य होणार असल्याचे सांगितले.

लघुपटासारख्या कलाकृतींमधून प्रबोधन महत्त्वाचे : अमोल तांबे

लातूर : लघुपटासारख्या

येते. विविध गुन्हेगारी घटनांवर

फेस्टिवलच्या शेवटच्या दिवशी

कलाकृतींमधून होणारे समाज अतिशय महत्त्वाचे असल्याचे प्रतिपादन पोलीस अधीक्षक अमोल तांबे यांनी केले.

दयानंद शिक्षण संस्था व अभिजात फिल्म सोसायटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने दयानंद सभागृहात आयोजित करण्यात आलेल्या तीन दिवसीय आंतरराष्ट्रीय शॉर्ट फिल्म फेस्टिवलच्या उद्घाटनप्रसंगी लातूरचे पोलीस अधीक्षक अमोल तांबे प्रमुख अतिथी म्हणून बोलत होते. कार्यक्रमाला दयानंद शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष लक्ष्मीरमन लाहोटी, सचिव रमेश बियाणी, शैक्षणिक विकास अधिकारी डॉ. जयप्रकाश दराड तसेच दयानंद कला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शिवाजी गायकवाड, दयानंद वाणिज्य महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रशांत मानिकर, कार्यक्रमाचे प्रायोजक श्री. आदित्य सोनवणे (हॉटेल कन्हैया), दयानंद कला महाविद्यालयाच्या उपप्राचार्य डॉ. अंजली जोशी आदी मान्यवर उपस्थित होते. यावेळी बोलताना अमोल तांबे म्हणाले की, पूर्वी फिल्मनिर्मिती ही काही मोजक्या कुटुंबांपुरती मर्यादित होती; मात्र आज प्रत्येकाला संधी उपलब्ध आहे. समाजातील छोट्या-छोट्या विषयांवर आधारित फिल्मसमूह जनजागृती व समाजप्रबोधन करता

आधारित चित्रपट तयार केल्यास समाजात सकारात्मक बदल घडू शकतो, असेही त्यांनी नमूद केले. पोलीस अधीक्षक अमोल तांबे यांचे स्वागत कार्यक्रमाचे प्रायोजक आदित्य सोनवणे यांनी केले. दयानंद शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष लक्ष्मीरमनजी लाहोटी यांचे स्वागत अभिजात फिल्म सोसायटीचे उपाध्यक्ष धनंजय कुलकर्णी यांनी, तर सचिव रमेश बियाणी यांचे स्वागत दयानंद कला महाविद्यालयाच्या निवेशन विभाग प्रमुख व अभिजात फिल्म सोसायटी समिती सदस्य डॉ. दुर्गा शर्मा यांनी केले. या फिल्म फेस्टिवलमध्ये १२ वेगवेगळ्या देशांतून २५० शॉर्ट फिल्मस दाखल झाल्या असून त्यामध्ये शॉर्ट फिल्म, डॉक्युमेंटरी, व्हिडिओ साँग व निवेशन अशा प्रकारांचा समावेश आहे. त्यापैकी निवडक १०० फिल्मस तीन दिवसांत प्रदर्शित करण्यात येणार आहेत. या फिल्मसचे परीक्षण जागतिक दर्जाच्या परीक्षकांमार्फत करण्यात आले असून यामध्ये सुप्रसिद्ध फिल्म दिग्दर्शक संतोष पठारे व फिल्म निर्देशक नीलेश कुंजीर यांचा समावेश आहे. निवड झालेल्या उत्कृष्ट फिल्मसना

पारितोषिके प्रदान करण्यात येणार आहेत. स्थानिक कलाकारांना व्यासपीठ मिळावे या उद्देशाने आयोजित करण्यात आलेल्या या फेस्टिवलमध्ये स्थानिक आठ फिल्ममेकरांनी सहभाग घेतला आहे. कार्यक्रमाच्या प्रास्ताविकात डॉ. विश्वास शेंबेकर यांनी अभिजात फिल्म सोसायटीची माहिती देत फिल्म फेस्टिवल आयोजनामागील भूमिका स्पष्ट केली. पुणे व मुंबईप्रमाणे लातूरमध्येही फिल्म फेस्टिवलचे वातावरण निर्माण करण्याचा संकल्प त्यांनी व्यक्त केला. यावेळी दयानंद शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष लक्ष्मीरमन लाहोटी व सचिव रमेश बियाणी यांनी फेस्टिवलसाठी शुभेच्छा दिल्या. कार्यक्रमाचे आभार अभिजात फिल्म सोसायटीचे सचिव डॉ. स्वप्निल देशमुख यांनी मानले.

हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी अभिजात फिल्म सोसायटीचे अध्यक्ष जितेंद्र पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली डॉ. स्वप्निल देशमुख, धनंजय कुलकर्णी, डॉ. दुर्गा शर्मा, आदित्य कुलकर्णी, प्रथमेश जाधव, अभिषेक बुचके व डॉ. श्रीनिवास कुलकर्णी यांनी यशस्वी करण्यासाठी परिश्रम घेतले. दयानंद कला महाविद्यालयातील निवेशन विभागातील विद्यार्थ्यांनी स्वयंसेवक म्हणून मोलाची भूमिका बजावली.

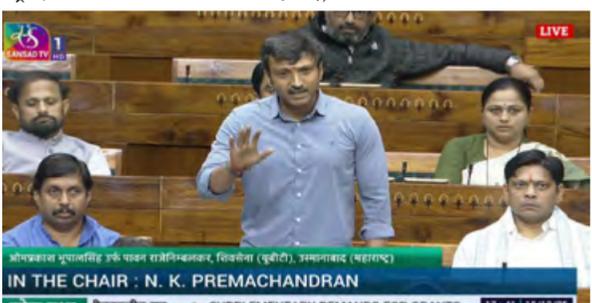
शेतकऱ्यांच्या हितासाठी स्वामीनाथन आयोगाच्या शिफारशी तात्काळ लागू करा - खासदार ओमराजे निंबाळकर

नवी दिल्ली / महाराष्ट्र देशातील

उरल. वाढती महागाई, खत-

निर्णय घेणे आवश्यक आहे. शेती

शेतकरी आज गंभीर आर्थिक संकटात सापडलेला असताना, त्यांच्या हक्कांसाठी निर्णायक पावले उचलण्याची गरज आहे. याच पार्श्वभूमीवर खासदार ओमराजे निंबाळकर यांनी आज लोकसभेत

पुरवणी मागण्यांच्या चर्चेदरम्यान स्वामीनाथन आयोगाच्या शिफारशी तात्काळ आणि संपूर्णपणे अंमलात आणण्याची ठाम मागणी केली. खासदार निंबाळकर म्हणाले की, उत्पादन खर्चावर किमान ५० टक्के नफा देणारी हमीभाव (चडझ) व्यवस्था शेतकऱ्यांसाठी जीवनदायी

बियाण्यांचे दर, मजुरी खर्च आणि नैसर्गिक आपत्ती यामुळे शेतकरी अक्षरशः अडचणीत सापडला असून, स्वामीनाथन आयोगाच्या शिफारशीची अंमलबजावणी ही काळाची गरज आहे. ते पुढे म्हणाले की, सरकारकडून केवळ घोषणा न करता ठोस

टिकवायची असेल तर शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्चावर आधारित योग्य दर, कर्जमाफी, सिंचन सुविधा आणि बाजारपेठेतील संरक्षण मिळाले पाहिजे. खासदार ओमराजे निंबाळकर

यांनी केंद्र सरकारला स्पष्ट शब्दांत सांगितले की, शेतकऱ्यांच्या प्रश्नांकडे दुर्लक्ष केल्यास त्याचे गंभीर सामाजिक आणि आर्थिक परिणाम देशाला भोगावे लागतील. त्यामुळे स्वामीनाथन आयोगाच्या शिफारशी लागू करून शेतकऱ्यांना न्याय द्यावा, अशी ठाम भूमिका त्यांनी मांडली.

हे पत्रक मालक, प्रकाशक, संपादक अशोक नामदेवराव हनवते यांचे करीता मुद्रक घोणे नरसिंह पांडुरंग यांनी मॅजिक पब्लिकेशन, शॉप नं. १०, मनपा शॉपींग कॉम्प्लेक्स, गांधी चौक, लातूर - ४१३५१२ येथे छापून कार्यालय द्रोपत माय निवास, खडक हनुमान मंदिर, मिलिंद नगर, लातूर ता. जि. लातूर - ४१३५१२ येथे प्रकाशित केले.